

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

11 Νοεμβρίου 2020

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4970

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 714/2020*

Λήψη απόφασης επί της υπ' αρ. 3724/08.05.2020 προηγούμενης γνωστοποίησης συγκέντρωσης, κατ' άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με την οποία η εταιρεία «SAIGA S.à.r.l.» θα αποκτήσει το [...] του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της εταιρείας «ΣΚΡΟΥΤΖ Ανώνυμη Εταιρεία Υπηρεσίες Διαδικτύου».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 24η Ιουνίου 2020, ημέρα Τετάρτη και ώρα 13:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Ιωάννης Λιανός

Μέλη: Καλλιόπη Μπενετάτου (Αντιπρόεδρος)

Παναγιώτης Φώτης,

Ιωάννης Στεφάτος,

Μαρία Ιωαννίδου (Εισηγήτρια),

Μαρία - Ιωάννα Ράντου,

Ιωάννης Πετρόγλου και

Σωτήριος Καρκαλάκος

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της υπ' αρ. 3724/08.05.2020 προηγούμενης γνωστοποίησης συγκέντρωσης, κατ' άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, σύμφωνα με την οποία η εταιρεία «SAIGA S.à.r.l.» θα αποκτήσει το [...] του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της εταιρείας «ΣΚΡΟΥΤΖ Ανώνυμη Εταιρεία Υπηρεσίες Διαδικτύου».

Πριν την έναρξη της συζητήσεως, ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την υπάλληλο, Ηλιάνα Κούτρα, με αναπληρώτρια την Ευαγγελία Ρουμπή.

Στην αρχή της συζήτησης τον λόγο έλαβε η Εισηγήτρια της υπόθεσης, Μαρία Ιωαννίδου, η οποία ανέπτυξε συνοπτικά το περιεχόμενο της υπ' αρ. 5699/22.6.2020 γραπτής εισήγησης επί της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην εισήγηση την έγκριση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, κατ' άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011, της από 08.05.2020 (υπ' αρ. 3724) γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, που αφορά στην απόκτηση αρνητικού αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρεία «SAIGA S.à.r.l.» της εταιρείας «ΣΚΡΟΥΤΖ Ανώνυμη εταιρεία Υπηρεσίες Διαδικτύου» και τον διακριτικό τίτλο ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. (ΣΚΡΟΥΤΖ)», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

Η Επιτροπή στη συνέχεια, αφού αποχώρησαν από την αίθουσα οι υπηρεσιακοί παράγοντες, προχώρησε σε διάσκεψη επί τη υπόθεσης με τη συμμετοχή της Εισηγήτριας Μαρίας Ιωαννίδου, η οποία δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη την υπ' αρ. 5699/22.6.2020 έκθεση της αρμοδίας Εισηγήτριας, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ

I.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

I.2 ΛΟΓΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

II ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΜΕΡΗ

II.1 SAIGA S.à.r.l.

II.2 Εταιρείες Χαρτοφυλακίου των κεφαλαίων CVC (CVC)

II.3 [...] (ΓΧ), [...] (ΒΔ) και [...] (ΓΑ)

II.4 ΣΚΡΟΥΤΖ

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε δύο επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: 1) Έκδοση για το ΦΕΚ, 2) Έκδοση για την SAIGA S.a.r.l. Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (Α' 93), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (Β' 54/2013). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

- II.5 Κύκλοι Εργασιών
- III ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
- III.1 Χαρακτηρισμός της υπό κρίση πράξης
- III.1.1 Θεωρητικό πλαίσιο για την απόκτηση ελέγχου
- III.1.2 Η άποψη των Μερών ως προς τη φύση του ελέγχου μετά την ολοκλήρωση της Γνωστοποιούμενης Συναλλαγής
- III.1.3 Η άποψη της Υπηρεσίας σχετικά με τη φύση του ελέγχου μετά την ολοκλήρωση της Γνωστοποιούμενης Συναλλαγής
- IV ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
- V ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ - ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ
- V.1 Εισαγωγικά
- V.2 Αγορά διαδικτυακών αγορών (πλατφορμών marketplace) - Αγορά υπηρεσιών σύγκρισης τιμών
- V.2.1 Η Ευρωπαϊκή πρακτική
- V.2.2 Η άποψη των Μερών
- V.2.3 Η Άποψη της Υπηρεσίας
- V.3 Η αγορά πλατφορμών διαφήμισης
- V.4 Αγορά πλατφορμών παραγγελιών έτοιμου φαγητού (online restaurant platforms)
- V.5 Μεριδία Αγοράς
- V.5.1 Μεριδία στην αγορά των πλατφορμών/μηχανών σύγκρισης τιμών
- V.5.2 Μεριδία στην αγορά πλατφορμών διαδικτυακών αγορών (marketplaces)
- V.5.3 Μεριδία στην αγορά διαδικτυακής διαφήμισης
- V.5.4 Μεριδία στην αγορά πλατφορμών παραγγελιών έτοιμου φαγητού (online restaurant platforms)
- V.6 Επηρεαζόμενες Αγορές
- VI ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
- VII ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ
- I Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ
- I.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1. Με το υπ' αρ. 3724/08.05.2020 έγγραφο η εταιρεία «SAIGA S.à.r.l.» (εφεξής και «SAIGA» ή «Επενδυτής») και οι κ.κ. [...] (εφεξής και «ΓΧ»), [...] (εφεξής και «ΒΔ») και [...] (εφεξής και «ΓΑ») γνωστοποίησαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής «ΕΑ»), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παρ. 1-3 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, την απόκτηση ποσοστού ύψους [...] του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας «ΣΚΡΟΥΤΖ Ανώνυμη εταιρεία Υπηρεσίες Διαδικτύου» με το διακριτικό τίτλο ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. (εφεξής και «ΣΚΡΟΥΤΖ» ή «Εταιρεία» ή «Στόχος»).

2. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, δυνάμει της από [...] Σύμβασης Αγοράς και Πώλησης Μετοχών (εφεξής «Σύμβαση Αγοραπωλησίας Μετοχών» ή «Σύμβαση») μεταξύ της SAIGA, υπό την ιδιότητα του Αγοραστή, και των ΓΧ, ΒΔ, ΓΑ, Southbridge Europe Mezzanine S.C.A., SICAR (εφεξής «Southbridge») και Southbridge Europe Mezzanine GP, S.à.r.l., με την ιδιότητα των Πωλητών, η SAIGA προτίθεται να αποκτήσει ποσοστό ύψους [...] του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της ΣΚΡΟΥΤΖ. Το υπόλοιπο μετοχικό κεφάλαιο μετά των δικαιωμάτων ψήφου θα κατέχεται από τους υφιστάμενους μετόχους - πωλητές, μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιούμενης συναλλαγής, ως ακολούθως: ΓΧ, [...],

ΒΔ [...], ΓΑ [...], Southbridge Europe Mezzanine SCA, SICAR [...].

3. Μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιούμενης συναλλαγής, η SAIGA θα είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος μειοψηφίας της ΣΚΡΟΥΤΖ, με ποσοστό μετοχικού κεφαλαίου και δικαιωμάτων ψήφου [...], οι ΓΧ, ΒΔ και ΓΑ (αναφερόμενοι συλλογικά ως «Ιδρυτές») θα κατέχουν μαζί ποσοστό [...] του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρείας, ενώ το υπόλοιπο [...] του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου αυτής θα κατέχει η Southbridge Europe Mezzanine SCA, SICAR.

1.2 ΛΟΓΟΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

4. Στη Γνωστοποίηση ο Επενδυτής επικαλείται ως οικονομικούς και στρατηγικούς λόγους, οι οποίοι δικαιολογούν τη συγκέντρωση, τη διεύρυνση των υφιστάμενων επενδυτικών δραστηριοτήτων του Δικτύου CVC.

5. Επιπλέον, σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, η συγκέντρωση θα συντελέσει στην είσοδο ενός διεθνούς επενδυτικού κεφαλαίου σε μια ελληνική ψηφιακή πλατφόρμα, η οποία ανταγωνίζεται με επιτυχία παγκόσμιας εμβέλειας εταιρείες, όπως η Amazon και το Ebay, εν μέσω μιας δύσκολης οικονομικής συγκυρίας. Η είσοδος αυτή μακροπρόθεσμα θα αποβεί, μέσω της ενίσχυσης της αξιοπιστίας της ΣΚΡΟΥΤΖ, σε όφελος του ελληνικού ψηφιακού οικοσυστήματος, των επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε αυτό και των καταναλωτών που το χρησιμοποιούν. Η ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ελλάδα, ειδικά μέσω της δραστηριοποίησης αξιόπιστων πλατφορμών, οι οποίες μειώνουν τα κόστη συναλλαγής, επιτρέπουν την πληροφόρηση των καταναλωτών και τη συνάντηση προσφοράς και ζήτησης επί ίσοις όροις σε ουδέτερο περιβάλλον. Ως εκ τούτου, η είσοδος ενός διεθνούς επενδυτή εγνωσμένου κύρους στην πιο καινοτόμα και επιτυχημένη ελληνική πλατφόρμα αναμένεται να ενισχύσει τις δυνατότητες της πλατφόρμας αυτής να δραστηριοποιηθεί με επιτυχία και να δοκιμάσει καινοτόμες επιχειρηματικές ιδέες προσφέροντας καλύτερες υπηρεσίες στους εμπόρους και στους καταναλωτές.

II ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΜΕΡΗ

II.1 SAIGA S.à.r.l.

6. Σύμφωνα με τα γνωστοποιηθέντα στοιχεία, η SAIGA είναι μια εταιρεία συμμετοχών που, κατά την ολοκλήρωση της γνωστοποιούμενης συναλλαγής, θα ελέγχεται εμμέσως από τη CVC, μέσω ορισμένων Κεφαλαίων CVC.

7. Σύμφωνα με το καταστατικό της, σκοπός της SAIGA είναι μεταξύ άλλων η συμμετοχή, σε οποιαδήποτε μορφή, σε Λουξεμβουργιανές και ξένες εταιρείες, η απόκτηση μέσω εξαγοράς, συμμετοχής σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, καθώς και η μεταβίβαση μέσω πώλησης, ανταλλαγής ή άλλως μετοχών, ομολογιών, ομολόγων, γραμματίων ή άλλων τίτλων οποιασδήποτε μορφής, και η κατοχή, διαχείριση, ανάπτυξη και διαχείριση του χαρτοφυλακίου της. Η εταιρεία μπορεί επίσης να συμμετέχει σε ομόρρυθμες εταιρείες και να ενεργεί ως ομόρρυθμος εταίρος των εταιρειών αυτών. Επιπλέον, κατά τρόπο γενικό, μπορεί να παρέχει συνδρομή σε συνδεδεμένες εταιρείες, να λαμβάνει μέτρα ελέγχου και επίβλεψης και να προβαίνει σε οποιαδή-

ποτε ενέργεια που θεωρεί χρήσιμη για την εκπλήρωση και ανάπτυξη των σκοπών της, ενώ μπορεί να εκτελεί οποιαδήποτε εμπορική, βιομηχανική ή χρηματοοικονομική ενέργεια, καθώς και οποιοσδήποτε συναλλαγές σε σχέση με ακίνητη ή κινητή περιουσία. Τέλος η εταιρεία δεν θα συνάπτει οποιαδήποτε συναλλαγή η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα να συμμετέχει σε οποιαδήποτε δραστηριότητα η οποία θα θεωρούταν ως ρυθμιζόμενη χρηματοπιστωτική δραστηριότητα.

II.2 Εταιρείες Χαρτοφυλακίου των κεφαλαίων CVC (CVC)

8. Οι κύριες δραστηριότητες των εταιρειών χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων CVC στην Ελλάδα δεν έχουν σχέση με τις δραστηριότητες της ΣΚΡΟΥΤΖ και δεν υφίσταται οριζόντια ή κάθετη σχέση μεταξύ των δραστηριοτήτων των εταιρειών αυτών και της ΣΚΡΟΥΤΖ στην Ελλάδα.

9. Οι εταιρείες χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων CVC με σημαντική δραστηριότητα στην Ελλάδα είναι οι εξής:

(α) Η Hellenic Healthcare, εταιρεία συμμετοχών, συσταθείσα στο Λουξεμβούργο, η οποία κατέχει σήμερα:

(i) άμεσα, ποσοστό [...] του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με την επωνυμία Περσεύς Ανώνυμος Εταιρεία Εκμετάλλευσης και Λειτουργίας Φορέων Υγειονομικής Μέριμνας και το διακριτικό τίτλο Περσεύς Υγειονομική Μέριμνα Α.Ε. (Περσεύς), επικεφαλής εταιρεία του Ομίλου Περσεύς, η οποία λειτουργεί το Νοσοκομείο Metropolitan, μια ιδιωτική γενική κλινική που βρίσκεται στην περιοχή του Νέου Φαλήρου στην Αττική,

(ii) άμεσα, ποσοστό [...] του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με την επωνυμία Μετροπόλιταν Τζένεραλ Χόσπιταλ Ανώνυμη Εταιρεία Εκμετάλλευσης και Λειτουργίας Φορέων Υγειονομικής Μέριμνας και το διακριτικό τίτλο Metropolitan General Α.Ε., που λειτουργεί το Νοσοκομείο Metropolitan General (πρώην Νοσοκομείο ΙΑΣΩ General) στο Χολαργό Αττικής, και

(iii) έμμεσα, ποσοστό [...] του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με την επωνυμία ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΥΓΕΙΑ Α.Ε. και το διακριτικό τίτλο ΥΓΕΙΑ ή ΥΓΕΙΑ Α.Ε., η οποία είναι η μητρική εταιρεία του Ομίλου ΥΓΕΙΑ¹.

(β) Η εταιρεία Venilia Investments S.A.R.L. (Venilia Investments), εταιρεία συμμετοχών συσταθείσα στο Λουξεμβούργο, έχει αποκτήσει ποσοστό [...] % των μετοχών (και, επομένως, αποκλειστικό έλεγχο επί) της εταιρείας D Marinas Hellas Α.Ε. (D Marinas Hellas)², η οποία, με τη σειρά της, ασκεί αποκλειστικό έλεγχο στις εταιρείες που έχουν αναλάβει την εκμετάλλευση των μαρίνων Λευκάδας, Γουβιών και Ζέας.

10. Όσον αφορά στις εταιρείες χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων CVC που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή και/ή εμπορία επώνυμων προϊόντων (Breitling, Tendam)

1 Για λόγους πληρότητας, σημειώνεται ότι οι εξαγορές των εταιρειών Metropolitan General (πρώην ΙΑΣΩ General) και ΥΓΕΙΑ εγκρίθηκαν, χωρίς όρους και προϋποθέσεις, από την Επιτροπή Ανταγωνισμού δυνάμει των υπ' αρ. 654/2018 και 667/2018 αποφάσεων, αντίστοιχα.

2 Κατόπιν της από 05.03.2020 έγκρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (απόφαση υπ' αρ. 705/2020).

και προϊόντων ομορφιάς (PDC Brands, Douglas), ήτοι προϊόντων που θα μπορούσαν να εμφανίζονται στην πλατφόρμα της ΣΚΡΟΥΤΖ, τα προϊόντα τους διατίθενται στην Ελληνική αγορά μέσω τοπικών διανομέων και/ή δικαιοπαρόχων και οι εταιρείες χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων CVC δεν εμπλέκονται καθ' οιονδήποτε τρόπο στις σχέσεις των μεταπωλητών τους με πλατφόρμες διαδικτυακών αγορών (online marketplaces), όπως είναι η ΣΚΡΟΥΤΖ. Ενδέχεται τα προϊόντα που πωλούνται από εταιρείες χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων CVC να είναι καταχωρημένα στην πλατφόρμα της ΣΚΡΟΥΤΖ από τους εξουσιοδοτημένους μεταπωλητές στην Ελλάδα, όμως, η απόφαση καταχώρισης ή μη στην πλατφόρμα της ΣΚΡΟΥΤΖ είναι αποκλειστικά επιλογή του μεταπωλητή. Επομένως, δεν υφίσταται καμία κάθετη σχέση μεταξύ των εταιρειών αυτών και των δραστηριοτήτων της ΣΚΡΟΥΤΖ στην Ελλάδα. Επιπλέον, οι εταιρείες αυτές δεν έχουν εγκατάσταση ή σημαντικό κύκλο εργασιών στην Ελλάδα.

11. Η εταιρεία Paysafe παρέχει διεθνώς υπηρεσίες ηλεκτρονικών πληρωμών με δραστηριότητα (αλλά όχι εγκατάσταση) στην Ελλάδα. Η Paysafe δεν παρέχει επί του παρόντος υπηρεσίες σε διαδικτυακές αγορές (online marketplaces) ή μηχανές σύγκρισης τιμών στην Ελλάδα, περιλαμβανομένης της ΣΚΡΟΥΤΖ. Δεν υφίσταται, επομένως, επί της ουσίας και εκ των πραγμάτων κάθετη σχέση μεταξύ της Paysafe και των δραστηριοτήτων της ΣΚΡΟΥΤΖ στην Ελλάδα.

12. Οι WebPros και EcoVadis είναι προσφάτως ολοκληρωθείσες έμμεσες αποκτήσεις αποκλειστικού ελέγχου της CVC. Συγκεκριμένα, η WebPros είναι πάροχος λογισμικού αυτοματοποιημένης φιλοξενίας ιστοσελίδων (web hosting) με έδρα στις ΗΠΑ, η οποία έχει έναν πολύ περιορισμένο κύκλο εργασιών στην Ελλάδα. Η WebPros πωλεί το λογισμικό της μέσω συνεργατών (channel partners) σε τελικούς πελάτες, αλλά δεν συναλλάσσεται η ίδια με τον τελικό πελάτη. Οι συνεργάτες (channel partners) είναι εταιρείες παροχής υπηρεσιών φιλοξενίας (όπως η GoDaddy) και οι τελικοί πελάτες είναι ένας συνδυασμός από web agencies (εταιρείες και εξωτερικοί συνεργάτες που διαμαρμόνουν και διαχειρίζονται ιστοσελίδες για λογαριασμό μικρομεσαίων επιχειρήσεων (MME)) και τις ίδιες τις MME. Τα marketplaces και οι εταιρείες ηλεκτρονικού εμπορίου δεν χρησιμοποιούν κατά κανόνα το λογισμικό της WebPros, καθώς αναπτύσσουν τα δικά τους ολοκληρωμένα προγράμματα λογισμικού (website stacks). Η EcoVadis είναι πάροχος υπηρεσιών αξιολόγησης της επιχειρηματικής βιωσιμότητας σε διεθνείς αλυσίδες εφοδιασμού. Επομένως, οι δραστηριότητες της WebPros και της EcoVadis δεν έχουν σχέση με τις δραστηριότητες της ΣΚΡΟΥΤΖ και δεν υφίσταται οριζόντια επικάλυψη ούτε επί της ουσίας ή εκ των πραγμάτων κάθετη σχέση μεταξύ των δραστηριοτήτων των ανωτέρω εταιρειών και της ΣΚΡΟΥΤΖ στην Ελλάδα.

13. Τέλος, για λόγους πληρότητας, αναφέρεται ότι τα Κεφάλαια CVC διαθέτουν εταιρείες που πραγματοποιούν κύκλο εργασιών στην Ελλάδα και δραστηριοποιούνται στην παραγωγή γενοσώμων και αδειοδοτημένων φαρμακευτικών προϊόντων, εκδόχων για τη φαρμακευτική

βιομηχανία και εξοπλισμού και αντιδραστηρίων (Recordati, Theramex, DFE Pharma και Sebia).

14. Άλλες εταιρείες των Κεφαλαίων CVC δραστηριοποιούνται στην τεχνολογία επεξεργασίας και συσκευασίας και για τη βιομηχανία τροφίμων (Syntegon, AR Packaging).

15. Επίσης, διαθέτει και εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις εμπορικές υπηρεσίες και υπηρεσίες συμμόρφωσης που ανατίθενται σε τρίτους (TMF), στην παραγωγή ενδιάμεσων ινών και σύνθετων ρητινών (Chemicainvest), στην παραγωγή λογισμικού διαχείρισης της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο (Skybox Security), στην παροχή IT εκπαίδευσης και δεξιοτήτων σε ένα πλήθος τομέων (QA), στην παροχή υψηλής ποιότητας εξαρτημάτων με άδεια από τον αρχικό κατασκευαστή εξοπλισμού (Original Equipment Manufacturer) για παλαιές αεροδιαστημικές πλατφόρμες (Optic).

16. Τέλος, επισημαίνεται ότι δραστηριοποιείται και στη διαδικτυακή πώληση αεροπορικών εισιτηρίων (Etraveli) με κύκλο εργασιών στην Ελλάδα [...].

17. Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, δεν υφίσταται καμία οριζόντια επικάλυψη ή κάθετη σχέση μεταξύ των ανωτέρω αγορών και αυτών των σχετικών αγορών στις οποίες δραστηριοποιείται η ΣΚΡΟΥΤΖ.

II.3 [...] (ΓΧ), [...] (ΒΔ) και [...] (ΓΑ)

18. Οι ΓΧ, ΒΔ και ΓΑ είναι οι Ιδρυτές της ΣΚΡΟΥΤΖ και, από το 2018 και μέχρι πολύ πρόσφατα -στις 07.04.2020- ήταν οι μοναδικοί μέτοχοι της εταιρείας. Πέραν της συμμετοχής τους στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας, οι Ιδρυτές συμμετείχαν ή εξακολουθούν να συμμετέχουν σε εταιρείες που παρέχουν τις υπηρεσίες τους στη ΣΚΡΟΥΤΖ.

19. Ειδικότερα, μέχρι πρόσφατα, οι ΓΧ και ΒΔ συμμετείχαν, κατά ποσοστό 50% έκαστος, στην εταιρεία με την επωνυμία ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ Γ. - ΔΗΜΟΣ Β. Ο.Ε., το αντικείμενο δραστηριότητας της οποίας συνίστατο στην παροχή υπηρεσιών μηχανικών και διαδικτύου. Κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της, η δραστηριότητα της ως άνω εταιρείας συνίστατο στην παροχή στη ΣΚΡΟΥΤΖ βοηθητικών υπηρεσιών διαδικτύου και συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα business development. Η εταιρεία έχει πρόσφατα εκκαθαριστεί και διαγραφεί από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) με τη σχετική ανακοίνωση με ημερομηνία 13 Φεβρουαρίου 2020.

20. Στις 26 Φεβρουαρίου 2020, ο ΓΧ ίδρυσε την εταιρεία με την επωνυμία FISFIR Υπηρεσίες Μηχανικών - Υπηρεσίες Διαδικτύου Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία και το διακριτικό τίτλο FISFIR Μονοπρόσωπη Ι.Κ.Ε. (FISFIR), το αντικείμενο δραστηριότητας της οποίας συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών μηχανικών, συμβουλευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών διαδικτύου (βλ. την υπ' αρ. 2.122/26.02.2020 συμβολαιογραφική πράξη, δυνάμει της οποίας συστάθηκε η εν λόγω εταιρεία). Στις [...], η FISFIR σύληψε σύμβαση με τη ΣΚΡΟΥΤΖ [...].

21. Τέλος, ο ΓΑ συμμετέχει κατά ποσοστό [...] στην εταιρεία ORIR ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (IKE) (ORIR), η οποία είναι μία συμβουλευτική και εμπορική εταιρεία. Η ORIR συστάθηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 2016 και την [...] σύληψε σύμβαση με τη ΣΚΡΟΥΤΖ [...]. Κάτοχος του υπόλοιπου ποσοστού [...] της ORIR είναι η [...], η οποία ουδεμία άλλη σχέση έχει με τη ΣΚΡΟΥΤΖ.

II.4 ΣΚΡΟΥΤΖ

22. Η ΣΚΡΟΥΤΖ είναι μία Ελληνική εταιρεία που συστάθηκε την 2 Αυγούστου 2017 από τους Ιδρυτές, αρχικώς υπό την επωνυμία FOURTY FOUR ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ και το διακριτικό τίτλο FOURTY FOUR Α.Ε. (Forty-Four). Η εταιρεία μετονομάστηκε σε ΣΚΡΟΥΤΖ μετά τη συγχώνευση των εταιρειών Forty-Four και ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε., το 2018.

23. Η ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. συστάθηκε το Μάιο 2006 από τους Ιδρυτές, δυνάμει της υπ' αρ. 16429/23.05.2006 συμβολαιογραφικής πράξης, με έκαστο από τους ΓΧ και ΒΔ να κατέχει ποσοστό [...] και τον ΓΑ να κατέχει ποσοστό [...] επί του μετοχικού της κεφαλαίου.

24. Τον Σεπτέμβριο 2006, η εταιρεία ΝΤΙΟΝΙΚ Α.Ε.Β.Ε. εξαγόρασε από τους Ιδρυτές συνολικό ποσοστό [...] επί του μετοχικού κεφαλαίου της ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. (με το μερίδιο των Ιδρυτών να μειώνεται αναλόγως). Τον Ιούλιο 2010, το μερίδιο των Ιδρυτών στη ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. μειώθηκε περαιτέρω, έπειτα από την πώληση συνολικού ποσοστού [...] στην εταιρεία DRIIN HOLDINGS LTD.

25. Τον Απρίλιο 2017, η εταιρεία DRIIN HOLDINGS LTD αποχώρησε από τη ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. με την πώληση και μεταβίβαση του μεριδίου της ποσοστού [...] στους ΓΧ και ΒΔ, ενώ, τον Ιανουάριο 2018, η ΝΤΙΟΝΙΚ Α.Ε.Β.Ε. επίσης αποχώρησε από την εταιρεία με την πώληση και μεταβίβαση του μεριδίου της ποσοστού [...] στη Forty-Four, η οποία, στο μεταξύ, είχε συσταθεί από τους Ιδρυτές.

26. Ειδικότερα, στις 2 Αυγούστου 2017, οι Ιδρυτές ίδρυσαν τη Forty-Four, με τον ΓΧ να κατέχει ποσοστό [...], τον ΒΔ ποσοστό [...] και τον ΓΑ ποσοστό [...] επί του μετοχικού της κεφαλαίου. Μετά την αποχώρηση της ΝΤΙΟΝΙΚ Α.Ε.Β.Ε. από τη ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε., αποφασίστηκε η συγχώνευση της ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. με τη Forty-Four μέσω απορρόφησης της πρώτης από τη δεύτερη. Η συγχώνευση ολοκληρώθηκε στις 21 Δεκεμβρίου 2018. Μετά την απορρόφηση της από τη Forty-Four, η ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. διεγράφη από το Γ.Ε.ΜΗ. και έκτοτε έπαυσε να υφίσταται, ενώ η Forty-Four άλλαξε επωνυμία σε ΣΚΡΟΥΤΖ. Η μετοχική σύνθεση της Forty-Four (πλέον ΣΚΡΟΥΤΖ) δεν μεταβλήθηκε μετά τη συγχώνευση και οι Ιδρυτές συνέχισαν να κατέχουν τα ίδια ποσοστά, δηλαδή, [...] ο ΓΧ, [...] ο ΒΔ και [...] ο ΓΑ.

27. Στις 7 Απριλίου 2020, οι Southbridge Europe Mezzanine S.C.A., SICAR και Southbridge Europe Mezzanine GP, S.à r.l., ομολογιούχοι δανειστές του από 17 Ιανουαρίου 2018 μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου εκδόσεως της ΣΚΡΟΥΤΖ (οι οποίες μέχρι τη στιγμή εκείνη κατείχαν μηδενικό ποσοστό στο μετοχικό κεφάλαιο της ΣΚΡΟΥΤΖ), άσκησαν το δικαίωμά τους μετατροπής μέρους των εκδοθεισών ομολογιών, συνεπεία του οποίου, κατόπιν αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της ΣΚΡΟΥΤΖ, η Southbridge Europe Mezzanine S.C.A., SICAR απέκτησε ποσοστό περίπου [...] και η Southbridge Europe Mezzanine GP, S.à r.l. ποσοστό περίπου [...] επί του μετοχικού κεφαλαίου της ΣΚΡΟΥΤΖ.

28. Ως εκ τούτου, μετά την εν λόγω μετατροπή, το μετοχικό κεφάλαιο της ΣΚΡΟΥΤΖ διαμορφώθηκε ως εξής:

- ΓΧ: περίπου [...] από [...]
- ΒΔ: περίπου [...] από [...]

- ΓΑ: περίπου [...] από [...]
- Southbridge Europe Mezzanine SCA, SICAR: περίπου [...] από [...]

- Southbridge Europe Mezzanine GP. S.a.r.l.: περίπου [...] ([...] μετοχές) από [...].

29. Η ΣΚΡΟΥΤΖ δραστηριοποιείται στον τομέα παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, μέσω της ανάπτυξης πλατφορμών ηλεκτρονικού εμπορίου. Πιο συγκεκριμένα, οι δραστηριότητές της περιλαμβάνουν:

- Πλατφόρμα σύγκρισης τιμών,
- Πλατφόρμα διαδικτυακών αγορών (online marketplace),
- Υπηρεσίες διαδικτυακής διαφήμισης,
- Διαδικτυακή πλατφόρμα παραγγελιών έτοιμου (online restaurant platform) (Skroutz Food).

30. Σύμφωνα με το πλέον πρόσφατο Καταστατικό της Εταιρείας (όπως εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση της Εταιρείας και υποβλήθηκε στο Γ.Ε.ΜΗ. στις 8 Απριλίου 2020), ο σκοπός της ΣΚΡΟΥΤΖ αφορά μεταξύ άλλων στα εξής:

- Τη κατασκευή - διαμόρφωση ιστοσελίδων (web sites) στο διαδίκτυο (internet) προς εμπορική εκμετάλλευση.

- Την παροχή υπηρεσιών μέσω των δικτυακών τόπων προς τρίτους ή και για λογαριασμό τρίτων.

- Τη διαφήμιση παντός είδους επιχειρήσεων και παντός είδους προϊόντων μέσω του διαδικτύου (internet).

- Την παροχή υπηρεσιών, διαβίβαση πληροφοριών και δεδομένων μέσω δικτύων επικοινωνίας.

- Τη δημιουργία και εκμετάλλευση λογισμικών προγραμμάτων παντός τύπου και τη μετατροπή προϊόντων λογισμικού, τα οποία αντιπροσωπεύονται από εταιρείες εσωτερικού ή εξωτερικού.

- Την υπηρεσία μετάδοσης δεδομένων, μεταγωγή πακέτων δεδομένων ή μεταγωγή κυκλωμάτων ή μεταπώληση χωρητικότητας.

- Την παροχή υπηρεσιών διασυνδεσιμότητας μεμονωμένων υπολογιστών και υποδικτύων στο δικτυακό κορμό, που έχει αναπτύξει η εταιρεία, με κάθε δυνατό τρόπο, υφιστάμενο ή μελλοντικό.

- Την παροχή υπηρεσιών ανάπτυξης τηλεματικών εφαρμογών τηλεπληροφορικής με ειδικότερο σκοπό τη διεύθυνση της αγοράς και την υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας των πελατών της.

- Την παροχή υπηρεσιών αναγκών για τη διασύνδεση δικτύων δεδομένων στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

- Τη διεθνή συνεργασία διασυνδεδεμένων δικτύων του διαδικτύου (internet) και άλλων δικτύων υφιστάμενων ή μελλοντικών.

- Την ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων με ηλεκτρονικούς υπολογιστές (Η/Υ) προς κοινή χρήση με ταυτόχρονη πώληση στους πελάτες αυτών καφέ, ροφημάτων, αναψυκτικών και ποτών (internet café).

31. Η εταιρεία κατέχει ποσοστό [...] επί του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας «Forty-Two Μονοπρόσωπη Ανώνυμος Εταιρεία Υπηρεσίες Διαδικτύου» (Forty-Two), η οποία λειτουργεί την πλατφόρμα διαδικτυακών αγορών (online marketplace) του ομίλου ΣΚΡΟΥΤΖ. Η Forty-Two συστάθηκε το Μάρτιο 2016 από τους Ιδρυτές και τη ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. Καθένας από τους ΓΧ και ΒΔ κατείχε αρχικά μερίδιο [...], ενώ η ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. κατείχε ποσοστό

[...] και ο ΓΑ ποσοστό [...] επί του μετοχικού κεφαλαίου της Forty-Two.

32. Τον Ιούλιο 2019, οι Ιδρυτές πώλησαν και μεταβίβασαν στην ΣΚΡΟΥΤΖ το συνολικό μερίδιο ([...]) που κατείχαν στη Forty-Two. Δεδομένου ότι η εταιρεία είχε ήδη καταστεί κάτοχος ποσοστού συμμετοχής [...] στη Forty-Two, συνεπεία της απορόφησης της ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. από την ΣΚΡΟΥΤΖ στο πλαίσιο της συγχώνευσης που ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2018, η τελευταία κατέστη μοναδικός μέτοχος της Forty-Two.

33. Σύμφωνα με το πλέον πρόσφατο Καταστατικό της (όπως δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του Γ.Ε.ΜΗ. στις 21 Αυγούστου 2019), ο σκοπός της Forty-Two συνίσταται κυρίως στην παροχή βασικών υπηρεσιών διαδικτύου (κύρια δραστηριότητα), στην παροχή υπηρεσιών μέσω διαδικτυακών τόπων προς τρίτους ή/και για λογαριασμό τρίτων, στη διαφήμιση παντός είδους επιχειρήσεων και παντός είδους προϊόντων μέσω διαδικτύου (internet), στην πώληση ή/και διάθεση ή/και μεταπώληση διαφημιστικού χώρου ή χρόνου, στη διαβίβαση πληροφοριών και δεδομένων μέσω δικτύων επικοινωνίας, στην κατασκευή - διαμόρφωση ιστοσελίδων (web sites) στο διαδίκτυο (internet) προς εμπορική εκμετάλλευση και στη δημιουργία και εκμετάλλευση λογισμικών προγραμμάτων παντός τύπου και στη μετατροπή προϊόντων λογισμικού, τα οποία αντιπροσωπεύονται από εταιρείες εσωτερικού ή εξωτερικού.

11.5 Κύκλοι Εργασιών

34. Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση, καθώς εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 1 ν. 3959/2011 και έχει εθνική διάσταση με βάση τους γνωστοποιηθέντες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 ν. 3959/2011, όπως ισχύει, κύκλους εργασιών.

35. Σύμφωνα με τα μέρη, τα ενοποιημένα ελεγμένα οικονομικά στοιχεία για το 2019 για τις εταιρείες χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων CVC «δεν είναι ακόμη διαθέσιμα και δεν είναι δυνατόν να προσκομιστεί εκτίμηση για το συνολικό παγκόσμιο κύκλο εργασιών όλων των Εταιρειών Χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων CVC για το 2019. Αναμένεται, ωστόσο, ότι ο κύκλος εργασιών του έτους 2019 δεν θα διαφέρει ουσιωδώς από τον κύκλο εργασιών του έτους 2018 και, επομένως, ότι τα όρια για την υποβολή γνωστοποίησης στην Ελλάδα πληρούνται και βάσει στοιχείων κύκλου εργασιών 2019»³.

36. Καίτοι ενοποιημένα ελεγμένα οικονομικά στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα, τα μέρη προσκόμισαν εντούτοις τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα από τις εταιρείες χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων CVC το 2019, βάσει εκτιμήσεων, ελεγμένων ή μη στοιχείων, σύμφωνα με τις τελευταίες διαθέσιμες πληροφορίες.

37. Συγκεντρωτικά, ο κύκλος εργασιών καθεμιάς από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις στην υπό κρίση πράξη, όπως προκύπτει κατά δήλωση των μερών, στην παγκόσμια και ελληνική αγορά παρουσιάζεται στον Πίνακα 1. Ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του ομίλου CVC για το 2019 δεν προσκομίστηκε ενώ ο ελληνικός κύκλος εργασιών για το ίδιο έτος είναι προσεγγιστικός.

³ Αρ. πρωτ. 4518/25.5.2020.

Πίνακας 1:
Συνολικός Κύκλος Εργασιών σε ευρώ

Εταιρείες	Παγκόσμια Αγορά	Ελληνική Αγορά
Όμιλος CVC	[...] ⁴	[...] ⁵
ΣΚΡΟΥΤΖ	[...]	[...]
Σύνολο	[...]	[...]

III ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

III.1 Χαρακτηρισμός της υπό κρίση πράξης

38. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 του ν. 3959/2011, συγκέντρωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου, μεταξύ άλλων, στην περίπτωση κατά την οποία, ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μια επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλο τρόπο.

39. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του ίδιου άρθρου, έλεγχο συνιστά η δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης, ενώ όσον αφορά τα μέσα απόκτησης ελέγχου ορίζεται ότι ο έλεγχος δύναται να απορρέει από την απόκτηση δικαιωμάτων κυριότητας ή επικαρπίας, επί του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, και από δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν την δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών.

40. Στην προκείμενη περίπτωση, δυνάμει της από [...] Συμβάσεως Αγοραπωλησίας Μετοχών, η SAIGA, η οποία κατά την ολοκλήρωση της συναλλαγής θα ελέγχεται [...] από τη CVC, μέσω Κεφαλαίων CVC, πρόκειται να αποκτήσει ποσοστό [...] επί του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας διά της μεταβίβασης μετοχών από τους Πωλητές, ΓΧ, ΒΔ, ΓΑ, Southbridge και Southbridge Europe Mezzanine GP, S.à.r.l.

41. Μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιούμενης συναλλαγής, η μετοχική σύνθεση της ΣΚΡΟΥΤΖ θα έχει ως εξής: ΓΧ [...], ΒΔ [...], ΓΑ [...], Southbridge [...], SAIGA [...].

42. Συνεπώς, με την εξεταζόμενη πράξη μεταβιβάζεται στην SAIGA μέρος του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφων της Εταιρείας, διά των οποίων καθίσταται ο μεγαλύτερος μειοψηφών μέτοχος και οι Ιδρυτές θα κατέχουν από κοινού ποσοστό [...] επί του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της Εταιρείας.

III.1.1 Θεωρητικό πλαίσιο για την απόκτηση ελέγχου

43. Ο έλεγχος μπορεί να είναι αποκλειστικός ή κοινός. Αποκλειστικός έλεγχος αποκτάται, εάν μία και μόνη επιχείρηση μπορεί να επηρεάσει καθοριστικά μια άλλη επιχείρηση, είτε όταν η αποκλειστικά ελέγχουσα επιχείρηση έχει την εξουσία να καθορίζει τις στρατηγικές εμπορικές αποφάσεις της αποκτώμενης επιχείρησης, είτε όταν ένας μόνο μέτοχος είναι σε θέση να προβάλλει αρνησικυρία

στις στρατηγικές αποφάσεις μιας επιχείρησης, αλλά δεν έχει, από μόνος του, την εξουσία να επιβάλει τις εν λόγω αποφάσεις (αρνητικός αποκλειστικός έλεγχος).

44. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, ένας και μόνο μέτοχος διαθέτει τον ίδιο βαθμό επιρροής που έχει συνήθως ένας μέτοχος, ο οποίος ελέγχει από κοινού μια επιχείρηση, δηλαδή την εξουσία να εμποδίζει τη λήψη στρατηγικών εμπορικών αποφάσεων. Σε αντίθεση με την περίπτωση της από κοινού ελεγχόμενης εταιρείας, δεν υπάρχουν άλλοι μέτοχοι με τον ίδιο βαθμό επιρροής, και ο μέτοχος που διαθέτει αρνητικό αποκλειστικό έλεγχο δεν υποχρεούται κατ' ανάγκη να συνεργάζεται με άλλους συγκεκριμένους μετόχους για τον καθορισμό της στρατηγικής συμπεριφοράς της ελεγχόμενης επιχείρησης. Δεδομένου ότι ο μέτοχος αυτός μπορεί να δημιουργήσει αδιέξοδο, αποκτά καθοριστική επιρροή και συνεπώς έλεγχο, όπως αυτός νοείται στο πλαίσιο των διατάξεων περί ανταγωνισμού⁶.

45. Ο αποκλειστικός έλεγχος μπορεί να αποκτάται de jure και/ή de facto. Ο αποκλειστικός έλεγχος αποκτάται συνήθως de jure, ήτοι σε νομική βάση, όταν η επιχείρηση αποκτά την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου μιας εταιρείας. Διευκρινίζεται ότι, ελλείψει άλλων στοιχείων, εφόσον δεν αποκτάται η πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου, κατά κανόνα δεν εξασφαλίζεται έλεγχος, ακόμη και εάν αποκτάται η πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου. Εφόσον το καταστατικό της εταιρείας απαιτεί ενισχυμένη πλειοψηφία για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων, η απόκτηση απλής πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου μπορεί να μην παρέχει την εξουσία καθορισμού των στρατηγικών αποφάσεων, αλλά να αρκεί για την απόκτηση δικαιώματος αναστολής των αποφάσεων από τον αποκτώντα, και επομένως αρνητικό έλεγχο⁷. Ακόμη και σε περίπτωση μειοψηφικής συμμετοχής, μπορεί να υπάρχει αποκλειστικός έλεγχος σε νομική βάση, στις περιπτώσεις που η συμμετοχή αυτή συνοδεύεται από ειδικά δικαιώματα. Μπορεί να πρόκειται για μετοχές που συνοδεύονται από ειδικά δικαιώματα προτιμίας που επιτρέπουν στο μειοψηφούντα μέτοχο να καθορίζει τη στρατηγική εμπορική συμπεριφορά της εταιρείας - στόχου, όπως εξουσία να διορίζει περισσότερα από τα μισά μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου ή του Διοικητικού Συμβουλίου. Αποκλειστικός έλεγχος μπορεί επίσης να

6 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (2008/С 95/01), παρ. 54 (εφεξής «Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση»).

7 Βλ. και σχετική νομολογία στις υποθέσεις COMP/M.5805-3i/Vedici Groupe (2010), παρ. 4, όπου η Ευρ. Επιτροπή απεφάνθη ότι η 3i αποκτά αρνητικό αποκλειστικό έλεγχο στον Όμιλο Vedici για τον λόγο ότι είναι ο μοναδικός μέτοχος με δικαιώματα αρνησικυρίας επί των στρατηγικών εμπορικών αποφάσεων που λαμβάνονται από το ΔΣ της Vedici (όπως αποφάσεις για έγκριση και τροποποίηση επιχειρηματικό σχεδίου και προϋπολογισμού) και COMP/M.5949-Deutsche Bank/Actavis (2010), παρ. 7-10, σύμφωνα με την οποία, παρά το γεγονός ότι η Deutsche Bank δεν αποκτά πρόσθετα δικαιώματα στην Actavis, παραμένει μέτοχος πλειοψηφίας και επομένως, κατά την Επιτροπή, αποκτά αρνητικό αποκλειστικό έλεγχο, δεδομένου ότι έχει το δικαίωμα να διορίζει απευθείας τα τρία από τα επτά μέλη του ΔΣ και μόνο αυτή μπορεί να εμποδίζει τον διορισμό του Προέδρου του ΔΣ.

4 [...]

5 [...]

ασκηθεί από μειοψηφούντα εταίρο, ο οποίος έχει δικαίωμα να διαχειρίζεται τις δραστηριότητες της εταιρείας και να καθορίζει την επιχειρησιακή πολιτική βάσει της οργανωτικής δομής (π.χ. ως ομόρρυθμος εταίρος σε μια ετερόρρυθμη εταιρεία, πολλές φορές χωρίς καν να έχει συμμετοχή)^{8, 9}.

46. Τυπική περίπτωση αρνητικού αποκλειστικού ελέγχου είναι εκείνη, κατά την οποία ένας μέτοχος κατέχει το 50% μιας επιχείρησης, ενώ το υπόλοιπο 50% κατέχουν περισσότεροι του ενός άλλοι μέτοχοι (υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν οδηγεί σε θετικό αποκλειστικό έλεγχο de facto) ή εκείνη κατά την οποία απαιτείται ενισχυμένη πλειοψηφία για τις στρατηγικές αποφάσεις, πράγμα που παρέχει δικαίωμα αρνησικυρίας σε ένα μόνο εταίρο, ανεξάρτητα αν έχει πλειοψηφική ή μειοψηφική συμμετοχή¹⁰.

47. Κοινός έλεγχος υφίσταται όταν δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις ή πρόσωπα έχουν τη δυνατότητα να ασκούν από κοινού αποφασιστική επιρροή σε μια άλλη επιχείρηση. Ως αποφασιστική επιρροή με την έννοια αυτή νοείται, κατά κανόνα, η εξουσία αναστολής ενεργειών που καθορίζουν την εμπορική στρατηγική συμπεριφορά μιας επιχείρησης. Σε αντίθεση με τον αποκλειστικό έλεγχο, ο οποίος παρέχει την εξουσία καθορισμού των στρατηγικών αποφάσεων σε μία συγκεκριμένη επιχείρηση από συγκεκριμένο μέτοχο, ο κοινός έλεγχος χαρακτηρίζεται από τη δυνατότητα δημιουργίας αδιεξόδου, λόγω της εξουσίας ενός ή περισσότερων μητρικών επιχειρήσεων

8 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 56-57.

9 Αποκλειστικός έλεγχος αποκτάται από τον μειοψηφούντα μέτοχο και de facto. Αυτό ισχύει ιδίως στην περίπτωση που ο μέτοχος έχει πολλές πιθανότητες να εξασφαλίσει πλειοψηφία στις συνελεύσεις των μετόχων, λόγω του επιπέδου της συμμετοχής του και της παρουσίας των μετόχων στις συνελεύσεις κατά τα προηγούμενα χρόνια. Εφόσον, με βάση τη συμμετοχή του, την παραδοσιακή κατανομή των ψήφων των μετόχων και τη θέση των άλλων μετόχων, ο μειοψηφών μέτοχος είναι δυνατόν να έχει σταθερή πλειοψηφία κατά τις ψηφοφορίες αυτές, αυτός ο σημαντικός μειοψηφών μέτοχος θεωρείται ότι ασκεί αποκλειστικό έλεγχο. Ειδικότερα, με βάση τον τρόπο κατανομής των ψήφων στο παρελθόν, η Επιτροπή θα προβεί σε ανάλυση των προοπτικών και θα λάβει υπόψη τις αναμενόμενες μεταβολές στην παρουσία των μετόχων στις συνελεύσεις που μπορεί να προκύψουν στο μέλλον κατόπιν της συγκέντρωσης. Η Επιτροπή θα αναλύσει περαιτέρω τη θέση των άλλων μετόχων και θα εκτιμήσει το ρόλο τους. Η εκτίμηση αυτή βασίζεται ιδίως σε κριτήρια, όπως η ευρεία διασπορά των υπόλοιπων μετόχων, οι τυχόν διαρθρωτικοί, οικονομικοί ή οικογενειακοί δεσμοί άλλων σημαντικών μετόχων με τον μειοψηφούντα μέτοχο ή η ύπαρξη στρατηγικού ή καθαρά οικονομικού συμφέροντος των άλλων μετόχων στην επιχείρηση-στόχο. Τα κριτήρια αυτά θα αξιολογούνται κατά περίπτωση, βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 59. Το προνόμιο εξαγοράς ή μετατροπής μετοχών δεν μπορεί εφ' αυτού να εξασφαλίσει αποκλειστικό έλεγχο, εκτός εάν πρόκειται να ασκηθεί στο προσεχές μέλλον με βάση νομικά δεσμευτικές συμφωνίες. Πάντως, υπό εξαιρετικές συνθήκες, το προνόμιο αυτό, μαζί με άλλα στοιχεία, μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει αποκλειστικός έλεγχος de facto. Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 60.

10 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 58 και υποθέσεις COMP/M.3537 - BBVA/BNL (2004) και M.3768 - BBVA/BNL (2005), M.3198VW-Audi/VW-Audi Vertriebszentren (2003), M.2777-Cinven Limited/Angel Street Holdings (2002), IV/M.258-CCIE/GTE (1992), M.3876-Diester Industrie/Bunge/JV (2005).

να απορρίπτουν τις προτεινόμενες στρατηγικές αποφάσεις. Ως εκ τούτου, οι μέτοχοι αυτοί πρέπει να καταλήξουν σε μια από κοινού συνεννόηση για τον καθορισμό της εμπορικής πολιτικής της κοινής επιχείρησης και πρέπει να συνεργασθούν¹¹.

48. Όπως και στην περίπτωση του αποκλειστικού ελέγχου, η απόκτηση κοινού ελέγχου μπορεί επίσης να διαπιστωθεί σε νομική ή πραγματική βάση (de jure ή de facto). Κοινός έλεγχος υπάρχει εφόσον οι μέτοχοι (μητρικές εταιρείες) πρέπει να συμφωνήσουν σχετικά με τις σημαντικές αποφάσεις που αφορούν την ελεγχόμενη επιχείρηση (κοινή επιχείρηση). Η σαφέστερη μορφή κοινού ελέγχου υπάρχει όταν τα δικαιώματα ελέγχου στην κοινή επιχείρηση ανήκουν εξίσου σε δύο μόνο μητρικές επιχειρήσεις¹². Ισότητα υπάρχει επίσης όταν και οι δύο μητρικές επιχειρήσεις έχουν δικαίωμα να διορίζουν ίσο αριθμό μελών στα όργανα λήψης αποφάσεων της κοινής επιχείρησης.

49. Κοινός έλεγχος μπορεί να υπάρχει και στην περίπτωση που δεν υπάρχει ισότητα ψήφων ή εκπροσώπησης στα όργανα λήψης αποφάσεων μεταξύ των δύο μητρικών επιχειρήσεων ή υπάρχουν περισσότερες μητρικές επιχειρήσεις. Αυτό συμβαίνει όταν οι μειοψηφούντες μέτοχοι έχουν πρόσθετα δικαιώματα, τα οποία τους επιτρέπουν την άσκηση αρνησικυρίας επί αποφάσεων που έχουν ουσιώδη σημασία για την εμπορική στρατηγική συμπεριφορά της κοινής επιχείρησης¹³. Τα δικαιώματα αρνησικυρίας μπορεί να προβλέπονται στο καταστατικό της κοινής επιχείρησης ή σε συμφωνία μεταξύ των επιχειρήσεων ή προσώπων που ασκούν τον κοινό έλεγχο (συμφωνίες μετόχων). Μπορεί, δε, να προκύπτουν από την ειδική πλειοψηφία που απαιτείται για τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης ή του διοικητικού συμβουλίου, στο βαθμό που οι ιδρυτικές επιχειρήσεις εκπροσωπούνται στο εν λόγω συμβούλιο.

50. Τα ως άνω δικαιώματα αρνησικυρίας, τα οποία συνήθως συνεπάγονται κοινό έλεγχο αφορούν αποφάσεις και θέματα, όπως ο προϋπολογισμός, το επιχειρηματικό

11 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 62.

12 Στην περίπτωση αυτή δεν είναι ανάγκη να υπάρχει επίσημη συμφωνία μεταξύ τους. Ωστόσο, όταν υπάρχει επίσημη συμφωνία, πρέπει να είναι συνεπής προς την αρχή της ισότητας μεταξύ των μητρικών επιχειρήσεων, ορίζοντας για παράδειγμα, ότι καθεμία δικαιούται να έχει τον ίδιο αριθμό εκπροσώπων στα διαχειριστικά όργανα και ότι κανένα από τα μέλη δεν έχει αποφασιστική ψήφο, βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 56.

13 Βλ. απόφαση ΠΕΚ Τ-2/93, Air France κατά Επιτροπής, σκ. 64-65 (κοινός έλεγχος υπήρχε, διότι οι μείζονος σημασίας αποφάσεις έπρεπε να εγκριθούν στο Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) τουλάχιστον από δύο μέλη, διορισμένα από εκάτερο των συμβαλλομένων μελών). Βλ. επίσης αποφάσεις EE M.010, Conagra/Idea, σκ. 6 (κοινός έλεγχος υπήρχε διότι απαιτούνταν πλειοψηφία 75% στη Γενική Συνέλευση (ΓΣ) προκειμένου να εγκριθούν ζητήματα στρατηγικής σημασίας, όπως η έγκριση του προϋπολογισμού και των στρατηγικών σχεδίων, σημαντικές επενδύσεις της εταιρείας κ.λπ.) και κυρίως M.409, ABB/RENAULT AUTOMATION, σκ. 6 (η ύπαρξη κοινού ελέγχου θεμελιώθηκε στην ανάγκη ύπαρξης ομοφωνίας στο ΔΣ σε θέματα βασικά, όπως ο διορισμός διευθύνοντος συμβούλου, η αποδοχή του προϋπολογισμού, η έγκριση δανείων και επενδύσεων). Βλ. και υπόθεση COMP/M.4191-THALES/DCN, παρ. 9, όπου ο έλεγχος θεωρήθηκε κοινός λόγω απαιτούμενης ομοφωνίας επί του προϋπολογισμού και του τριετούς πλάνου.

σχέδιο, σημαντικές επενδύσεις ή διορισμός των ανώτερων διοικητικών στελεχών¹⁴. Κρίσιμο στοιχείο συνεπώς είναι τα δικαιώματα αρνησικυρίας να παρέχουν επαρκείς δυνατότητες στις αφορώσες επιχειρήσεις, ώστε να ασκούν την εν λόγω επιρροή όσον αφορά τη στρατηγική επιχειρησιακή συμπεριφορά της κοινής επιχείρησης¹⁵.

51. Πολύ σημαντικά είναι τα δικαιώματα αρνησικυρίας που αφορούν αποφάσεις σχετικά με τον διορισμό και την απόλυση των ανώτερων διευθυντικών στελεχών και την έγκριση του προϋπολογισμού. Η εξουσία για τον από κοινού προσδιορισμό της σύνθεσης των ανώτερων διευθυντικών οργάνων, όπως των μελών του διοικητικού συμβουλίου, συνήθως παρέχει και εξουσία άσκησης αποφασιστικής επιρροής στην εμπορική πολιτική μιας επιχείρησης. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τις αποφάσεις για τον προϋπολογισμό, δεδομένου ότι ο προϋπολογισμός καθορίζει το συγκεκριμένο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της κοινής επιχείρησης και, ιδίως, τις επενδύσεις, τις οποίες μπορεί να πραγματοποιήσει¹⁶.

52. Ακόμη και αν δεν έχουν ειδικά δικαιώματα αρνησικυρίας, δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις που αποκτούν μειοψηφικές συμμετοχές σε άλλη επιχείρηση μπορούν να αποκτήσουν κοινό έλεγχο. Αυτό μπορεί να συμβεί, εφόσον οι μειοψηφικές συμμετοχές εξασφαλίζουν από κοινού τα μέσα για τον έλεγχο της επιχείρησης - στόχου. Αυτό σημαίνει ότι οι μέτοχοι της μειοψηφίας, από κοινού, θα έχουν πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου και θα ενεργούν πάντοτε μαζί κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους¹⁷. Αυτό μπορεί να προκύπτει από σχετική συμφωνία νομικά δεσμευτική ή να καθιερώνεται εκ των πραγμάτων (de facto)¹⁸.

53. Σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να υπάρχει συλλογική δράση εκ των πραγμάτων, εφόσον υπάρχουν ισχυρά κοινά συμφέροντα μεταξύ των μειοψηφούντων μετόχων, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ενεργήσουν ο ένας εναντίον του άλλου, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους, όσον αφορά την κοινή επιχείρηση. Ωστόσο, όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός των ιδρυτικών εταιρειών που συμμετέχουν στην εν λόγω κοινή επιχείρηση, τόσο μικρότερη είναι η πιθανότητα να δημιουργηθεί αυτή η κατάσταση¹⁹.

54. Ενδεικτικό στοιχείο για την ύπαρξη τέτοιων κοινών συμφερόντων είναι ο μεγάλος βαθμός εξάρτησης μεταξύ των ιδρυτικών εταιρειών για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της κοινής επιχείρησης. Αυτό ισχύει, ιδίως, εφόσον η συνεισφορά κάθε ιδρυτικής επιχείρησης στην κοινή επιχείρηση είναι ζωτική για τη λειτουργία της (π.χ. ειδικές τεχνολογίες, τοπική τεχνογνωσία ή συμφωνίες προμήθειας)²⁰. Στην περίπτωση αυτή, οι ιδρυτικές εται-

ρίες μπορεί να είναι σε θέση να εμποδίσουν τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων της κοινής επιχείρησης, κατά τρόπο, ώστε η τελευταία να μη μπορεί να λειτουργήσει επιτυχώς, παρά μόνο με τη συμφωνία αμοτέρων στις στρατηγικές αποφάσεις, ακόμη και αν δεν προβλέπονται ρητά δικαιώματα αρνησικυρίας. Οι ιδρυτικές εταιρείες θα πρέπει επομένως να συνεργάζονται²¹. Άλλα στοιχεία είναι οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων να έχουν σχεδιασθεί κατά τρόπο, ώστε να επιτρέπουν στις ιδρυτικές εταιρείες να ασκούν από κοινού έλεγχο, ακόμη και ελλείψει ρητών συμφωνιών περί δικαιωμάτων αρνησικυρίας ή άλλων δεσμών μεταξύ των μειοψηφούντων μετόχων σχετικά με την κοινή επιχείρηση²².

55. Ένα τέτοιο σενάριο μπορεί να υπάρξει όχι μόνο σε περίπτωση που δύο ή περισσότεροι μειοψηφούντες μέτοχοι ελέγχουν από κοινού μια επιχείρηση εκ των πραγμάτων (de facto), αλλά και εφόσον υπάρχει μεγάλος βαθμός εξάρτησης ενός πλειοψηφούντος μετόχου από έναν μειοψηφούντα. Αυτό μπορεί να συμβεί εφόσον η κοινή επιχείρηση εξαρτάται από οικονομική και χρηματοδοτική άποψη από τον μειοψηφούντα μέτοχο ή εφόσον μόνο ο μειοψηφών μέτοχος έχει την απαραίτητη τεχνογνωσία για τη λειτουργία της κοινής επιχείρησης και θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σ' αυτή, ενώ ο πλειοψηφών μέτοχος είναι απλώς χρηματοδότης επενδυτής²³.

56. Στην περίπτωση αυτή, ο πλειοψηφών μέτοχος δεν θα είναι σε θέση να επιβάλει τη θέση του, αλλά ο εταίρος του στην κοινή επιχείρηση μπορεί να είναι σε θέση να εμποδίσει τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων, με αποτέλεσμα και οι δύο ιδρυτικές επιχειρήσεις να είναι υποχρεωμένες να συνεργάζονται σε μόνιμη βάση. Αυτό οδηγεί σε μια κατάσταση κοινού ελέγχου de facto, που υπερισχύει σε σχέση με μια καθαρά νομική (de jure) αξιολόγηση, σύμφωνα με την οποία ο πλειοψηφών μέτοχος θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι έχει αποκλειστικό έλεγχο²⁴.

57. Εάν δεν υπάρχουν ισχυρά κοινά συμφέροντα, όπως αυτά που περιγράφονται παραπάνω, η δυνατότητα μεταβολής των συμμαχιών μεταξύ των μειοψηφούντων μετόχων, κατά κανόνα, αποκλείει την πιθανότητα του κοινού ελέγχου. Εφόσον δεν υπάρχει σταθερή πλειοψηφία στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, και η πλειοψηφία, σε κάθε περίπτωση, μπορεί να επιτευχθεί με έναν από τους διάφορους δυνατούς συνδυασμούς μεταξύ των μειοψηφούντων μετόχων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι τελευταίοι (ή μια ορισμένη ομάδα τους) ελέγχουν από κοινού την επιχείρηση²⁵. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αρκεί η

14 Σημειώνεται ότι για την άσκηση του κοινού ελέγχου δεν απαιτείται να έχουν οι επιχειρήσεις εξουσία άσκησης αποφασιστικής επιρροής στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης.

15 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 67.

16 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 69.

17 Βλ. υπόθεση IV/M.295-SITA-RPC/SCORI, (1993).

18 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 74.

19 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 76.

20 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 77 και υποθέσεις COMP/JV.55 Hutchison/RCPM/ECT (2001), IV/M.553-RTL/Veronica/Endemol (1995).

21 Βλ. και υποθέσεις COMP/M.6151-PetroChina/Ineos (2011), M.2401-Industri Kapital/Telia Enterprises (2001), M.2478-IBM Italia/Business Solutions/JV (2001), M.5727-Microsoft/Yahoo (2010).

22 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 77 και απόφαση T-282/02 Cementbouw κατά Επιτροπής, σκ. 42, 52, 67, και υποθέσεις COMP/JV.55 Hutchison/RCPM/ECT (2001), IV/M.553-RTL/Veronica/Endemol (1995).

23 Βλ. και υποθέσεις IV/M. 967- KLM/Air UK (1997) και COMP/M.4085-Arcelor/Oyak/Erdemir (2006).

24 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 78.

25 Βλ. και υπόθεση IV/JV.12- Ericsson/Nokia/Psion/Motorola (1998).

ύπαρξη συμφωνιών μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών με ίση συμμετοχή στο κεφάλαιο μιας επιχείρησης που τους παρέχουν τα ίδια δικαιώματα και εξουσίες, εφόσον δεν τους παρέχουν στρατηγικά δικαιώματα αρνησικυρίας. Για παράδειγμα, στην περίπτωση μιας επιχείρησης, όπου τρεις μέτοχοι διαθέτουν ο καθένας το ένα τρίτο του εταιρικού κεφαλαίου, και καθένας εκλέγει το ένα τρίτο των μελών του διοικητικού συμβουλίου, οι μέτοχοι δεν έχουν κοινό έλεγχο, εφόσον για τη λήψη απόφασης απαιτείται απλή πλειοψηφία²⁶.

58. Ο κοινός έλεγχος δεν είναι ασυμβίβαστος με το γεγονός ότι μία από τις ιδρυτικές επιχειρήσεις διαθέτει ειδικές γνώσεις και εμπειρία στον κλάδο δραστηριοτήτων της κοινής επιχείρησης. Στην περίπτωση αυτή, η άλλη ιδρυτική επιχείρηση μπορεί να διαδραματίζει περιορισμένο ή ακόμη και ανύπαρκτο ρόλο στη καθημερινή διαχείριση της κοινής επιχείρησης, εφόσον η παρουσία της οφείλεται σε λόγους οικονομικούς, μακροπρόθεσμης στρατηγικής, «εικόνας» του σήματος ή γενικότερης πολιτικής. Παρόλα αυτά, πρέπει πάντοτε να διατηρεί πραγματική δυνατότητα αμφισβήτησης των αποφάσεων που λαμβάνει η άλλη ιδρυτική επιχείρηση, βάσει της ισότητας των δικαιωμάτων ψήφου ή των δικαιωμάτων διορισμού των οργάνων λήψης αποφάσεων ή των δικαιωμάτων αρνησικυρίας σχετικά με στρατηγικά ζητήματα. Διαφορετικά, υπάρχει αποκλειστικός έλεγχος²⁷.

59. Για την ύπαρξη κοινού ελέγχου δεν πρέπει να παρέχεται αποφασιστική ψήφος σε μία μόνο από τις μητρικές επιχειρήσεις, δεδομένου ότι αυτό θα οδηγούσε σε αποκλειστικό έλεγχο της επιχείρησης που διαθέτει την αποφασιστική ψήφο. Ωστόσο, μπορεί να υπάρχει κοινός έλεγχος, εφόσον η αποφασιστική αυτή ψήφος μπορεί να ασκηθεί μόνο μετά από διαβήματα διαιτησίας και προσπάθειες συνδιαλλαγής ή σε πολύ περιορισμένο πεδίο ή αν η χρήση της αποφασιστικής ψήφου ενεργοποιεί δικαίωμα πώλησης που συνεπάγεται σοβαρή οικονομική επιβάρυνση ή εάν η αμοιβαία αλληλεξάρτηση των ιδρυτικών εταιρειών θα καθιστούσε απίθανη την χρήση αυτής της αποφασιστικής ψήφου²⁸.

III.2.2 Η άποψη των Μερών ως προς τη φύση του ελέγχου μετά την ολοκλήρωση της Γνωστοποιούμενης Συναλλαγής

60. Εν προκειμένω, σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, η συμμετοχή της SAIGA στην ΣΚΡΟΥΤΖ με την ιδιότητα του μεγαλύτερου μετόχου μειοψηφίας «θα επιφέρει μεταβολή στην ποιότητα του ελέγχου²⁹ επί της Σκρουτζ και θα οδηγήσει σε μία κατάσταση de facto κοινού ελέγχου επί της Εταιρείας από τη SAIGA και τους Ιδρυτές».

61. Ειδικότερα, η SAIGA θα είναι ο μεγαλύτερος μέτοχος μειοψηφίας της ΣΚΡΟΥΤΖ και [...], Συγχρόνως, σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, οι Ιδρυτές «θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη λειτουργία της

ΣΚΡΟΥΤΖ, μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής», λόγω αφενός της τεχνογνωσίας που διαθέτουν σχετικά με τη λειτουργία της Εταιρείας και αφετέρου λόγω της προβλεπόμενης συμμετοχής τους στην καθημερινή διαχείριση των θεμάτων της.

62. Επιπλέον, οι Ιδρυτές έχουν οι ίδιοι αναπτύξει το λογισμικό και έχουν σχεδιάσει και προγραμματίσει το εμπορικό επιχειρηματικό μοντέλο (know-how) της ΣΚΡΟΥΤΖ. Η ανάπτυξη της πλατφόρμας και η αύξηση τόσο του αριθμού των εμπόρων που προωθούν τα προϊόντα τους μέσω του Skroutz.gr όσο και των χρηστών/καταναλωτών που προβαίνουν στις αγορές τους μέσω αυτού οφείλονται στη βαθιά γνώση της ψηφιακής αγοράς από τους Ιδρυτές. Μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιούμενης συναλλαγής, οι ΓΧ, ΒΔ και ΓΑ θα έχουν έκαστος μειωμένη συμμετοχή στη ΣΚΡΟΥΤΖ, αλλά μαζί θα κατέχουν ποσοστό [...].

63. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, [...], η κοινή τους συμμετοχή στην Εταιρεία μέχρι σήμερα και η τεχνογνωσία τους επί της επιχειρηματικής δραστηριότητας της Εταιρείας υποδηλώνουν ότι αυτοί θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη λειτουργία της ΣΚΡΟΥΤΖ³⁰.

64. Επομένως, δεδομένου ότι οι Ιδρυτές θα είναι οι μόνοι μέτοχοι με σημαντικές γνώσεις όσον αφορά στον τομέα δραστηριότητας της ΣΚΡΟΥΤΖ, στην πράξη θα υπάρχει ισχυρό κίνητρο για τη SAIGA να λαμβάνει υπόψη την άποψή τους σε σχέση με στρατηγικές αποφάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η τεχνογνωσία των Ιδρυτών θα αποτελεί απαραίτητο παράγοντα για την επιχειρηματική δραστηριότητα της Εταιρείας³¹, δεδομένου ότι η SAIGA λειτουργεί αμιγώς ως χρηματοδότης - επενδυτής [...]³². Το γεγονός ότι οι Ιδρυτές έχουν επιλέξει να [...] αντανakλά την πρόθεσή τους να συνεχίσουν να διαδραματίζουν ρόλο στη διαχείριση της Εταιρείας και μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής.

65. Συνεπώς, κατά την άποψη των γνωστοποιούντων, καίτοι ο κοινός έλεγχος δεν μπορεί να διαπιστωθεί σε νομική βάση, «αναμένεται» ότι η SAIGA και οι Ιδρυτές θα ελέγχουν από κοινού τη ΣΚΡΟΥΤΖ σε πραγματική βάση (de facto). Ο τρόπος λήψης των στρατηγικών αποφάσεων για τη δραστηριότητα της ΣΚΡΟΥΤΖ, σε συνδυασμό με την επικαλούμενη συλλογική δράση των Ιδρυτών στοιχειοθετεί, κατά τη Γνωστοποίηση, τη μεταβολή του ελέγχου σε de facto κοινό με την είσοδο νέου ελέγχοντος μετόχου στην Εταιρεία, της SAIGA.

III.1.3 Η άποψη της Υπηρεσίας σχετικά με τη φύση του ελέγχου μετά την ολοκλήρωση της Γνωστοποιούμενης Συναλλαγής

66. Η SAIGA θα καταστεί ο μεγαλύτερος μέτοχος μειοψηφίας με ποσοστό [...] επί του μετοχικού κεφαλαίου και των δικαιωμάτων ψήφου της ΣΚΡΟΥΤΖ [...].

67. Περαιτέρω, η στρατηγική επιχειρησιακή συμπεριφορά της ΣΚΡΟΥΤΖ θα διαμορφώνεται [...]³³[...]³⁴[...].

26 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 80.

27 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 81.

28 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 82 και υπόθεση IV/JV.12- Ericsson/Nokia/Psion/Motorola (1998).

29 Σύμφωνα με τις σχετικές διευκρινίσεις που παρέθεσαν τα μέρη με την υπ' αρ. 5288/12.06.2020 επιστολή τους, οι Ιδρυτές ασκούν επί του παρόντος de facto κοινό έλεγχο στη ΣΚΡΟΥΤΖ.

30 [...].

31 Επικαλούνται την υπόθεση COMP/M.4085 - Arcelor/Oyak/ Erdemir, σκ. 11.

32 [...].

33 Βλ. Όρο 5.1 Συμφωνίας Μετόχων.

34 [...].

68. [...].

69. Εν συνεχεία, σε επίπεδο ΔΣ [...] ³⁵, [...] ³⁶.

70. [...] ³⁷.

71. [...] ³⁸, [...].

72. Υπό το φως των ανωτέρω, η SAIGA καθίσταται η μοναδική μέτοχος που μπορεί να προβάλλει αρνησικυρία στις στρατηγικές αποφάσεις της Εταιρείας, ενώ κανένας από τους λοιπούς μετόχους δεν έχει αντίστοιχο βαθμό επιρροής, και επομένως αποκτά Αρνητικό Αποκλειστικό Έλεγχο ³⁹. Η SAIGA, με άλλα λόγια, διαθέτει τον βαθμό επιρροής που συνήθως έχει ένας μέτοχος, ο οποίος ελέγχει από κοινού με άλλον ή άλλους μετόχους μία επιχείρηση, δηλαδή την εξουσία αναστολής των στρατηγικών αποφάσεων.

73. Η SAIGA και μάλιστα δεν μπορεί να επιβάλλει τις κρίσιμες αποφάσεις, όπως στην περίπτωση του αποκτώντα θετικού αποκλειστικού ελέγχου, αλλά και δεν υποχρεούται κατ' ανάγκη να συνεργάζεται με άλλους συγκεκριμένους μετόχους για τον καθορισμό της στρατηγικής συμπεριφοράς της Εταιρείας, όπως συμβαίνει με την άσκηση κοινού ελέγχου, αλλά μπορεί σε κάθε περίπτωση να δημιουργήσει αδιέξοδο και γι' αυτό αποκτά καθοριστική επίδραση και συνεπώς αρνητικό αποκλειστικό έλεγχο.

74. Εν προκειμένω, πρόκειται για τυπική περίπτωση αρνητικού αποκλειστικού ελέγχου, όπου για τη λήψη των στρατηγικών αποφάσεων απαιτείται ενισχυμένη πλειοψηφία και παρέχεται δικαίωμα αρνησικυρίας σε ένα μόνο εταίρο, τη SAIGA, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι διαθέτει μειοψηφική συμμετοχή στην Εταιρεία ⁴⁰.

75. Όσον αφορά τον ισχυρισμό των μερών στη Γνωστοποίηση, την οποία υπέβαλαν από κοινού, ότι η SAIGA αναμένεται να ασκεί έλεγχο στη ΣΚΡΟΥΤΖ από κοινού με τους Ιδρυτές, σε πραγματική βάση (de facto) επισημαίνονται τα ακόλουθα.

76. Η πρόβλεψη για άσκηση από κοινού de facto ελέγχου επί της ΣΚΡΟΥΤΖ από την SAIGA και τους Ιδρυτές δεν αρκεί για την συναγωγή ασφαλών συμπερασμάτων, σχετικά με τον τρόπο, με τον οποίο θα ασκείται στην πραγματικότητα ο έλεγχος σε μόνιμη βάση. Η πρόβλεψη επιχειρείται να στοιχειοθετηθεί με θεωρητικές παραδοχές, οι οποίες όμως δεν μπορούν να καθορίσουν την μορφή του ελέγχου που εν τέλει πρόκειται να ασκείται στην Εταιρεία.

77. Ειδικότερα, τα μέρη προβλέπουν τη συλλογική δράση των Ιδρυτών εκ του γεγονότος της προηγούμενης κοινής συνεισφοράς τους στην Εταιρεία, χωρίς να υπάρχει οιαδήποτε συμφωνία μεταξύ τους, από την

35 [...].

36 [...].

37 [...].

38 [...].

39 [...].

40 Βλ. ενδεικτικά υπόθεση *COMP/M.5805-3i/Vedici Groupe* (2010), παρ. 4, όπου η Ευρ. Επιτροπή απεφάνθη ότι η 3i αποκτά αρνητικό αποκλειστικό έλεγχο στον Όμιλο *Vedici* για το λόγο ότι είναι ο μοναδικός μέτοχος με δικαιώματα αρνησικυρίας επί των στρατηγικών εμπορικών αποφάσεων που λαμβάνονται από το ΔΣ της *Vedici* (όπως αποφάσεις για έγκριση και τροποποίηση επιχειρηματικό σχεδίου και προϋπολογισμού).

οποία απορρέουν οιασδήποτε φύσεως δεσμεύσεις ή κοινά συμφέροντα ή δημιουργούν μεταξύ τους δεσμούς εξάρτησης.

78. Όπως προεξετέθη, για την στοιχειοθέτηση εκ των πραγμάτων συλλογικής δράσης μεταξύ μειοψηφούντων μετόχων, απαιτείται η ύπαρξη ισχυρών κοινών συμφερόντων, τα οποία αποκλείουν τη δράση του ενός εναντίον του άλλου, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους στην ελεγχόμενη επιχείρηση, δεδομένου ότι μια τέτοια ενέργεια πιθανόν να επιφέρει βλάβη στα κοινά τους συμφέροντα.

79. Από τις εξηγήσεις που παρασχέθηκαν από τα μέρη σχετικά με την τυχόν ύπαρξη ισχυρών κοινών συμφερόντων των Ιδρυτών αναιρείται η στοιχειοθέτηση κοινής δράσης και συνακόλουθα η απόκτηση από τους Ιδρυτές κοινού ελέγχου εκ των πραγμάτων με την SAIGA στη ΣΚΡΟΥΤΖ.

80. Τα μέρη παραδέχονται ότι δεν υπάρχουν ισχυρά κοινά συμφέροντα, τα οποία υποχρεώνουν εκ των πραγμάτων τους Ιδρυτές σε κοινή δράση ⁴¹. Δεν υπάρχουν ούτε οικονομικοί ούτε οικογενειακοί δεσμοί, οι οποίοι θα μπορούσαν να εδραιώσουν πραγματικά οιασδήποτε φύσης εξάρτηση μεταξύ τους, η οποία ακολούθως, θα μπορούσε βάσιμα να υποστηριχθεί, ότι δεν τους επιτρέπει να ενεργούν αυτόνομα και αυτόβουλα με βάση το ατομικό τους συμφέρον ⁴².

81. Ως σημαντικό γεγονός για τη διάγνωση μη ύπαρξης ισχυρών κοινών συμφερόντων από τους Ιδρυτές αξιολογείται και το γεγονός ότι μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής θα διαφοροποιηθεί αισθητά ο βαθμός συμμετοχής [...].

41 Βλ. απάντηση στην ερώτηση υπ' αρ. 21.

42 Βλ. υποθέσεις IV/M. 673 Channel five (1995), παρ. 8 και 12-13 όπου η Ευρ. Επιτροπή συμπέρανε ότι δεν αποδεικνύονται ισχυρά κοινά συμφέροντα μεταξύ των δύο μετόχων, τα οποία προκύπτουν από την ύπαρξη παλαιότερης μεταξύ τους σχέση, IV/M.1095 NEC/Bull/PBN (1998), παρ. 5, όπου η Ευρ. Επιτροπή αρνήθηκε να αποδεχθεί τον κοινό de facto έλεγχο με την αιτιολογία ότι η από κοινού άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου στο μέλλον συνιστά μία υποθετική παραδοχή από τα γνωστοποιούντα μέρη, η οποία δεν κρίνεται επαρκής για την εξαγωγή του συγκεκριμένου συμπεράσματος, M.2425 Coop Norden (2001), παρ. 6-10, όπου οι τρεις εταιρείες που συστήνουν την κοινή επιχείρηση διαπιστώθηκε ότι δεν ασκούν κοινό έλεγχο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει δεσμευτική συμφωνία μεταξύ τους ότι θα ενεργούν από κοινού και επομένως de jure κοινό έλεγχο. Επιπρόσθετα ήταν ασαφές γιατί το γεγονός ότι οι μητρικές ίδρυσαν την κοινή επιχείρηση θα συνεπάγετο ότι αυτές θα συντόνιζαν την άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου τους. Αφότου δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ότι οι μητρικές πιθανόν να ασκούν διαφορετικά τα δικαιώματα ψήφου τους, η Ευρ. Επιτροπή συμπέρανε ότι δεν μπορεί με βεβαιότητα να διαπιστωθεί η άσκηση κοινού ελέγχου, IV/JV.12 Ericson/Nokia/Psion/Motorola (Symbian II), παρ. 9-18, όπου η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κανένας από τους τέσσερις μετόχους δεν έχει ατομικό δικαίωμα αρνησικυρίας επί στρατηγικών ζητημάτων και επομένως κοινός έλεγχος θα μπορούσε να εδραιωθεί μόνο στην περίπτωση που μία ομάδα μητρικών επιχειρήσεων στην πράξη καθορίζει ή αναστέλλει τις στρατηγικές αποφάσεις. Αν και τα μέρη είχαν κοινά συμφέροντα, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι δεν προέκυπτε κοινός έλεγχος, γιατί δεν μπορούσε να διασφαλισθεί με οιονδήποτε τρόπο ότι τα μέρη θα ασκούσαν πάντα από κοινού τα δικαιώματα ψήφου τους επί των στρατηγικών θεμάτων της ελεγχόμενης.

82. Ειδικότερα, κατά τη σύσταση της Εταιρείας⁴³, ο ΓΧ κατείχε ποσοστό συμμετοχής [...], ο ΒΔ κατείχε ποσοστό συμμετοχής [...] και ο ΓΑ κατείχε ποσοστό συμμετοχής [...]. Εν συνεχεία, μετά την άσκηση ([...]) από τις Southbridge και Southbridge Europe Mezzanine GP, S.à.r.l. του δικαιώματός τους μετατροπής μέρους των ομολογιών εκδόσεως της ΣΚΡΟΥΤΖ στο πλαίσιο του από 17.01.2018 μετατρέψιμου ομολογιακού δανείου και κατόπιν ανάλογης αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της ΣΚΡΟΥΤΖ, ο ΓΧ διαθέτει περίπου ποσοστό [...]%, (από [...]), ο ΒΔ περίπου [...] (από [...]) και ο ΓΑ περίπου [...] (από [...])⁴⁴.

83. Μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιούμενης συναλλαγής [...].

84. Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται αποδέσμευση των Ιδρυτών από τις μέχρι πρότινος κοινές επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, γεγονός που επίσης καταδεικνύει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί αναμενόμενη η από κοινού δράση τους στο πλαίσιο της δικαιωμάτων τους στην Εταιρεία.

85. Συγκεκριμένα, η Εταιρεία, [...] ⁴⁵.

86. Επιπλέον, η [...].

87. Συνεπώς, η ανυπαρξία σχέσης εξάρτησης και εν γένει δεσμών μεταξύ των Ιδρυτών ενισχύεται και από το γεγονός ότι αυτοί αποεπενδύουν από εταιρείες, στις οποίες μέχρι πρόσφατα συμμετέχει η Εταιρεία.

88. Επομένως, ο σχεδιασμός της διαδικασίας λήψης αποφάσεων επί στρατηγικών ζητημάτων της Εταιρείας αφενός και η έλλειψη ισχυρών κοινών συμφερόντων μεταξύ των Ιδρυτών αφετέρου παρέχουν στη SAIGA τη δυνατότητα να προσφεύγει σε διαφορετικές συμμαχίες, προκειμένου να διασφαλίζει σε επίπεδο μετόχων τη συναίνεση του [...] για τη λήψη απόφασης και επομένως δεν επιτρέπουν την διαπίστωση άσκησης κοινού ελέγχου είτε από κοινού με τους τρεις Ιδρυτές είτε με οποιονδήποτε άλλο συνδυασμό από όλους τους υπόλοιπους μετόχους⁴⁶.

89. [...] ⁴⁷.

90. Συνεπώς, εφόσον δεν υπάρχει σταθερή πλειοψηφία στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, και η πλειοψηφία, σε κάθε περίπτωση, μπορεί να επιτευχθεί με έναν από τους διάφορους δυνατούς συνδυασμούς μεταξύ των μειοψηφούντων μετόχων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι τελευταίοι (ή μια ορισμένη ομάδα τους)⁴⁸ ελέγχουν από κοινού την επιχείρηση⁴⁹.

43 Το 2017, αρχικά με την επωνυμία Forty-Four.

44 Η Southbridge Europe Mezzanine GP, S.à.r.l. διαθέτει περίπου [...] από [...].

45 Η ALVE LTD ιδρύθηκε με σκοπό την επέκταση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της ΣΚΡΟΥΤΖ στην Τουρκία.

46 Βλ. υπόθεση IV/JV.12- Ericsson/Nokia/Psion/Motorola (1998).

47 Βλ. υπόθεση COMP/M.6285 SARIA/Danish Crown/Daka (2012), όπου σύμφωνα με τη συμφωνία μετόχων για τη λήψη αποφάσεων επί συγκεκριμένων θεμάτων απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία, των 2/3 των ψήφων της Daka και συνεπώς απαιτείται η συγκατάθεση και της SARIA (51% στο μετοχικό κεφάλαιο της Daka) και της Danish Crown (42,9%), αλλά όχι οποιουδήποτε άλλο μετόχου, δεδομένου ότι οι άλλοι τρεις μέτοχοι έχουν συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο της Daka με ποσοστά 2,8%, 2,7% και 0,6%.

48 [...].

49 Βλ. και υπόθεση IV/JV.12- Ericsson/Nokia/Psion/Motorola (1998).

91. Περαιτέρω, δεν αποδεικνύεται εν προκειμένω εξάρτηση της SAIGA από τους Ιδρυτές για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της ΣΚΡΟΥΤΖ, δεδομένου ότι οι συνεισφορά των Ιδρυτών στην Εταιρεία δεν αξιολογείται ως ζωτική για την αποτελεσματική λειτουργία της. Όπως παραδέχονται τα μέρη, η τεχνολογία των Ιδρυτών συνολικά δεν κρίνεται απαραίτητη εξειδικευμένη σε βαθμό που εμποδίζει την αποτελεσματική λειτουργία της Εταιρείας⁵⁰, ενώ ούτε η ειδική τεχνολογία του καθενός από τους τρεις αξιολογείται ότι μειώνει την επαρκή προσφορά των άλλων στην Εταιρεία. Επομένως, ούτε σε αυτό το πλαίσιο αποδεικνύεται η ανάγκη της συνεργασίας της SAIGA με τους ιδρυτές όλους μαζί ή κάποιον από αυτούς, για τον καθορισμό της στρατηγικής συμπεριφοράς της Εταιρείας.

92. [...] ⁵¹.

93. Τέλος, η άποψη της Υπηρεσίας περί απόκτησης αρνητικού αποκλειστικού ελέγχου της SAIGA στη ΣΚΡΟΥΤΖ επιρρωνύεται και [...].

94. Συγκεκριμένα, κατά τον Όρο 12 της Συμφωνίας Μετόχων, [...] ⁵².

95. Συμπερασματικά, με βάση την ανωτέρω ανάλυση, η SAIGA αποκτά αρνητικό αποκλειστικό έλεγχο επί της ΣΚΡΟΥΤΖ.

IV ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

96. Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση, καθώς εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011⁵³, όπως ισχύει και έχει εθνική διάσταση με βάση τους γνωστοποιηθέντες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, κύκλους εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων κατά το έτος 2018 και 2019 στην ελληνική και παγκόσμια αγορά, οι οποίοι παρατίθενται συνοπτικά στον ανωτέρω Πίνακα 1. Η υπό κρίση συγκέντρωση δεν έχει κοινοτική διάσταση, καθώς οι παγκόσμιοι κύκλοι εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων δεν υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια των άρθρων 1 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004⁵⁴.

50 Βλ. απάντηση σε ερωτήσεις υπ' αρ. 20 και 22-24.

51 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση παρ. 67.

52 Βλ. απάντηση σε ερώτηση υπ' αρ. 35.

53 Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 1: «Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη συμφωνίας ή τη δημοσίευση προσφοράς ή ανταλλαγής ή την ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά».

54 Βλ. άρθρο 1 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Συμβουλίου 139/2004 της 20.1.2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων»), ΕΕ L 024 της 29.1.2004, σελ. 1 - 22, σύμφωνα με το οποίο: «[...] 2. Μία συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όταν: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ και β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγμα-

Ενόψει των ανωτέρω, η παρούσα γνωστοποίηση υποβάλλεται αρμοδίως ενώπιον της ΕΑ.

Υ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ - ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

Υ.1 Εισαγωγικά

97. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης, για την οποία προορίζονται. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή, όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς, και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά⁵⁵.

98. Σύμφωνα με τα μέρη, οι σχετικές αγορές στις οποίες αφορά η παρούσα συγκέντρωση είναι οι αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται η ΣΚΡΟΥΤΖ και αυτές είναι οι εξής τρεις:

α. η Αγορά διαδικτυακών αγορών ή αγορά πλατφορμών marketplace, η οποία περιλαμβάνει την υπηρεσία σύγκρισης τιμών,

β. η Αγορά διαδικτυακής διαφήμισης ή αγορά πλατφορμών διαφήμισης και

γ. η Αγορά διαδικτυακών παραγγελιών έτοιμου φαγητού ή αγορά πλατφορμών παραγγελιών έτοιμου φαγητού.

Υ.2 Αγορά διαδικτυακών αγορών (πλατφορμών marketplace) - Αγορά υπηρεσιών σύγκρισης τιμών

Υ.2.1 Η Ευρωπαϊκή πρακτική

99. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ε.Ε.) στην απόφαση "Google Search (Shopping)"⁵⁶ ορίζει τις υπηρεσίες σύγκρισης τιμών ως «εξειδικευμένες υπηρεσίες αναζήτησης που: (i) επιτρέπουν στους χρήστες να αναζητούν προϊόντα και να συγκρίνουν τις τιμές και τα χαρακτηρι-

τοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος. 3. Μία συγκέντρωση που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 2 έχει κοινοτική διάσταση, εφόσον: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ· β) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις σε κάθε ένα από τρία τουλάχιστον κράτη μέλη, υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια ευρώ· γ) σε κάθε ένα από τα τρία τουλάχιστον κράτη μέλη που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς του στοιχείου β), δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν κάθε μία χωριστά συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ και δ) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος».

55 Βλ. σχετικά Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03).

56 Βλ. απόφαση Επιτροπής ΑΤ. 39740.

στικά τους μεταξύ προσφορών διάφορων διαδικτυακών λιανοπωλητών (οι οποίοι αναφέρονται και ως διαδικτυακοί έμποροι) και διάφορων διαδικτυακών πλατφορμών (οι οποίες αναφέρονται και ως διαδικτυακές αγορές «marketplaces») και (ii) παρέχουν συνδέσμους που οδηγούν (απευθείας ή μέσω μίας ή περισσότερων διαδικτυακών ενδιάμεσων σελίδων) στους ιστότοπους αυτών των διαδικτυακών λιανοπωλητών ή των διαδικτυακών αγορών».⁵⁷ Οι πάροχοι υπηρεσιών σύγκρισης τιμών λειτουργούν ως μεσάζοντες μεταξύ των χρηστών και των διαδικτυακών λιανοπωλητών/καταστημάτων⁵⁸.

100. Από την άλλη πλευρά, η Ε.Ε. ορίζει τις πλατφόρμες «marketplace» ως διαδικτυακές αγορές, όπου οι έμποροι πραγματοποιούν τις συναλλαγές τους με τους καταναλωτές, παρέχοντάς τους επίσης υπηρεσίες υποστήριξης μετά την πώληση (after-sales support)⁵⁹.

101. Η Επιτροπή στην ως άνω απόφαση διακρίνει τις πλατφόρμες σύγκρισης τιμών (price comparison platforms) από τις πλατφόρμες διαδικτυακών αγορών (online marketplaces). Η Ε.Ε. κατέληξε σε αυτό το συμπέρασμα λαμβάνοντας υπόψη μία σειρά από χαρακτηριστικά, τα οποία παρατίθενται κατωτέρω.

102. Πρώτον, στις πλατφόρμες σύγκρισης τιμών δεν παρέχεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης της παραγγελίας και απευθείας πληρωμής μέσω της πλατφόρμας⁶⁰, σε αντίθεση με τις πλατφόρμες marketplace, που προσφέρουν αυτή ακριβώς τη δυνατότητα⁶¹.

103. Η Ε.Ε. στην Google Shopping έκρινε ότι η ύπαρξη ενός χαμηλού ποσοστού καταστημάτων που έχουν επιλέξει τη δυνατότητα άμεσης πληρωμής πρέπει να ληφθεί υπόψη ως παράγοντας που δεν επιτρέπει τον χαρακτηρισμό ενός price comparison website ως marketplace platform. Μικρός βαθμός συμμετοχής καταστημάτων σε πλατφόρμα marketplace υποδηλώνει ότι παραμένει ο χαρακτήρας της ιστοσελίδας ως comparison shopping website και όχι ως marketplace.

104. Δεύτερον, τα marketplaces - σε αντίθεση με τις πλατφόρμες σύγκρισης τιμών⁶² - παρέχουν υπηρεσίες εξυπηρέτησης και μετά την πώληση των προϊόντων (customer care), στις οποίες περιλαμβάνονται η δυνατότητα επιστροφής του προϊόντος και η δυνατότητα αποζημίωσης⁶³.

105. Τρίτον, η προώθηση μικρομεσαίων καταστημάτων αποτελεί χαρακτηριστικό των marketplace⁶⁴, σε αντίθεση με τις πλατφόρμες σύγκρισης τιμών, οι οποίες τείνουν να προωθούν προσφορές είτε από μεγάλους λιανοπωλητές, οι οποίοι δεν επιθυμούν να συνεργάζονται με marketplaces⁶⁵, καθώς και από άλλα marketplaces⁶⁶.

106. Τέταρτον, τα marketplaces προωθούν και εμπόρους/καταστήματα που δεν έχουν διαδικτυακή παρου-

57 Ibid παρ. 191.

58 Ibid παρ. 209.

59 Ibid. 218-219.

60 Ibid. παρ. 218.

61 Ibid. παρ. 219.

62 Ibid. παρ. 218.

63 Ibid. παρ. 219 iii.

64 Ibid, παρ. 221.

65 Ibid. παρ. 221.

66 Ibid. παρ. 228, 220 (στοιχεία 3 και 4).

σία⁶⁷. Όπως αναφέρθηκε ήδη ανωτέρω, καταστήματα/έμποροι που δεν έχουν διαδικτυακό κατάστημα, καθώς και καταστήματα/έμποροι με διαδικτυακό κατάστημα, μπορούν να συμμετέχουν στο marketplace.

107. Πέμπτον, στα marketplaces η τιμολόγηση γίνεται με βάση τον αριθμό των τελικών πωλήσεων (Pay Per Sale/PPS), σε αντίθεση με τις πλατφόρμες σύγκρισης τιμών, όπου η τιμολόγηση γίνεται με βάση τον αριθμό των clicks (Pay Per Click/PPC)⁶⁸.

V.2.2 Η άποψη των Μερών

108. Τα μέρη ισχυρίζονται ότι η ΣΚΡΟΥΤΖ δεν ανήκει στην παραδοσιακή αγορά πλατφορμών σύγκρισης τιμών (price comparison platform) αλλά σε αυτή των διαδικτυακών αγορών (marketplace), η οποία περιλαμβάνει και την υπηρεσία σύγκρισης τιμών, συνεπώς δραστηριοποιείται στην ίδια αγορά με τις πλατφόρμες: public, amazon, eBay κ.τ.λ.

109. Πρώτον, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, το marketplace της ΣΚΡΟΥΤΖ, του οποίου η λειτουργία δεν απομονώνεται (σε επίπεδο αποτελεσμάτων αναζήτησης στην πλατφόρμα της ΣΚΡΟΥΤΖ, δεδομένου ότι κάθε αναζήτηση στον ιστότοπο Skroutz.gr παρουσιάζει προσφορές τόσο του marketplace όσο και των υπηρεσιών σύγκρισης τιμών) παρέχει τη δυνατότητα στους χρήστες/καταναλωτές να ολοκληρώσουν τις αγορές τους άμεσα μέσω της πλατφόρμας αναφορικά με όσους εμπόρους/καταστήματα συμμετέχουν στο marketplace.

110. Δεύτερον, από τα [...] ενεργά καταστήματα στην πλατφόρμα ΣΚΡΟΥΤΖ (ήτοι καταστήματα με καταχωρήσεις προϊόντων στην πλατφόρμα), τα [...] δραστηριοποιούνται στις κατηγορίες που είναι marketplace enabled. Από αυτά, τα [...], ήτοι ποσοστό [...]%, συμμετέχουν στο marketplace, γεγονός που αποτελεί ένδειξη που πρέπει ληφθεί υπόψη σε μία δυναμική αγορά, όπως αυτή του λιανικού εμπορίου και του ηλεκτρονικού εμπορίου γενικότερα, ειδικά λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμμετοχή της ΣΚΡΟΥΤΖ στο marketplace επιταχύνθηκε από το 2019.

111. Επιπλέον, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, η πλειοψηφία πελατών του Skroutz.gr είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν έχουν παρουσία σε άλλα marketplaces. Είναι χαρακτηριστικό πως κανένα από τα συνεργαζόμενα καταστήματα του Skroutz.gr δεν αντιστοιχεί σε ποσοστό μεγαλύτερο του [...] % επί των εσόδων. Ο ιστότοπος Skroutz.gr δεν συμπεριλαμβάνει στα αποτελέσματά του προσφορές από άλλες πλατφόρμες marketplace. Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι το 2016, που ο Skroutz.gr ξεκίνησε να λειτουργεί ως marketplace, το Public, που διαθέτει το δικό του marketplace, διέκοψε την συνεργασία με τη ΣΚΡΟΥΤΖ, ενώ συνέχισε να συνεργάζεται με την Bestprice που είναι μία γνήσια πλατφόρμα σύγκρισης τιμών.

112. Στο πλαίσιο της λειτουργίας της ως πλατφόρμα marketplace, η ΣΚΡΟΥΤΖ τιμολογεί τους πελάτες της με βάση τον αριθμό των τελικών πωλήσεων (PPS). Αναφορικά με τους πελάτες/καταστήματα που δεν συμμετέχουν ακόμα στην πλατφόρμα marketplace συντελείται μετάβαση της τιμολόγησής τους από εάν μοντέλο Pay-Per-Click (PPC) σε ένα μοντέλο PPS.

113. Επιπλέον, στο πλαίσιο εφαρμογής της δυνατότητας απευθείας αγοράς, η ΣΚΡΟΥΤΖ συμμορφώνεται με το ρυθμιστικό πλαίσιο (Οδηγία ΕΕ 2015/2366), το οποίο προβλέπει την υποχρέωση πραγματοποίησης των συναλλαγών μέσω ιδρυμάτων πληρωμών και τον ορισμό ανά συναλλαγή προς το ίδρυμα του ποσού το οποίο θα πρέπει να αποδοθεί κατευθείαν στον έμπορο πελάτη της πλατφόρμας και του ποσού που αναλογεί στις όποιες επιπλέον υπηρεσίες παρέχει η πλατφόρμα στα δύο μέρη (fees, κόστη μεταφοράς κ.λπ.). Παράλληλα, οι πλατφόρμες οφείλουν σε συνεργασία με το συνεργαζόμενο ίδρυμα πληρωμών να πραγματοποιούν όλες τις επιμέρους διαδικασίες που επιβάλλονται από την οδηγία για την διασφάλιση των συναλλαγών (KYC, Strong Customer Authentication κ.λπ.).

114. Σύμφωνα με τα μέρη, ο συνδυασμός των ανωτέρω παραγόντων, όπως η συστηματική εφαρμογή της δυνατότητας άμεσης πληρωμής για την πλειοψηφία των καταστημάτων που συμμετέχουν στην πλατφόρμα, η προσφορά υπηρεσιών μετά την πώληση, η υποχρέωση συμμόρφωσης με το εφαρμοζόμενο ρυθμιστικό πλαίσιο αναφορικά με τις ηλεκτρονικές πληρωμές και η ανάγκη ανάληψης σημαντικού κόστους σε επίπεδο επένδυσης⁶⁹, συνηγορεί υπέρ της διαπίστωσης ότι η υπηρεσία που παρέχει η ΣΚΡΟΥΤΖ δεν θα πρέπει να θεωρηθεί ως υπηρεσία σύγκρισης τιμών, αλλά ως υπηρεσία marketplace.

115. Επιπλέον επιχειρήματα που συνηγορούν σύμφωνα με τη γνωστοποίηση στην οριοθέτηση της αγοράς στην οποία δραστηριοποιείται η ΣΚΡΟΥΤΖ ως αυτή της πλατφόρμας αγορών (marketplace), εντός της οποίας υπάρχει και η δυνατότητα σύγκρισης τιμών είναι τα ακόλουθα:⁷⁰

116. Πρώτον, ο μέσος χρόνος παραμονής των χρηστών/πελατών στην πλατφόρμα της ΣΚΡΟΥΤΖ είναι αρκετά υψηλός, γεγονός που αποδεικνύει ότι ο χρήστης/καταναλωτής δεν αντιλαμβάνεται τη λειτουργία της αυστηρά στο πλαίσιο σύγκρισης τιμών (που προϋποθέτει ότι ο καταναλωτής έχει αποφασίσει ποιο προϊόν επιθυμεί να αγοράσει) ή στο πλαίσιο ολοκλήρωσης της αγοράς (που προϋποθέτει ότι ο καταναλωτής έχει διενεργήσει έρευνα αγοράς σε κάποια άλλη πλατφόρμα). Σε πίνακα που προσκομίστηκε από τα μέρη⁷¹, η διάρκεια χρόνου παραμονής στην ιστοσελίδα ΣΚΡΟΥΤΖ είναι 7'54" συγκριτικά με άλλα marketplaces, όπως το Amazon (6'14"), Ebay (7'02"), Allegro (10'30"). Εν αντιθέσει, η διάρκεια των χρηστών σε απλά price comparison sites είναι αισθητά χαμηλότερη π.χ. BestPrice (4'14"), Trovaprezzi (2'56") και Billiger (2'12").

117. Δεύτερον, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, ένα ακόμα στοιχείο διαφοροποίησης μεταξύ πλατφορμών σύγκρισης τιμών (price comparison sites) και πλατφορμών διαδικτυακών αγορών (online marketplaces), είναι το ποσοστό εγκατάλειψης (Bounce Rate), το οποίο

69 Βλ. σχετικά, Google Search (Shopping) παρ. 222, 240.

70 Βλ. στοιχεία από την similarWeb (διάστημα 1.10.2019-31.3.2020), www.similarweb.com (website traffic statistics και analytics), η οποία παρέχει συγκριτικές στατιστικές για την επισκεψιμότητα διαφόρων πλατφορμών, ελληνικών και παγκόσμιων.

71 Αρ. πρωτ. 4518/25.5.2020.

67 Ibid. παρ. 222.

68 Ibid. παρ. 226.

χαρακτηρίζει ένα διαδικτυακό προορισμό. Το ποσοστό εγκατάλειψης είναι το ποσοστό επισκέψεων που πραγματοποιούνται σε κάποιο site, σε μία και μόνο σελίδα του. Αφορά δηλαδή επισκέπτες που καταλήγουν στο συγκεκριμένο domain μέσα από έναν σύνδεσμο ή μια μηχανή αναζήτησης και φεύγουν χωρίς να περιηγηθούν σε άλλη σελίδα του site. Τις περισσότερες φορές, το υψηλό ποσοστό εγκατάλειψης σημαίνει ότι οι επισκέπτες είτε δεν βρήκαν αυτό που αναζητούσαν είτε το site δεν ήταν αρκετά ελκυστικό ώστε να παραμείνουν σε αυτό. Ένα χαμηλό ποσοστό εγκατάλειψης εκφράζει αυξημένη αναγνώριση και συσχέτιση ενός brand με ένα συγκεκριμένο αντικείμενο. Η ιστοσελίδα της ΣΚΡΟΥΤΖ έχει παρόμοιο ποσοστό εγκατάλειψης (27,98%) με άλλα marketplaces, όπως το Amazon (37,29%) και το Ebay (36,04%), ενώ price comparison sites, όπως το Trovaprezzi (46,3%) έχουν σημαντικά μεγαλύτερο ποσοστό εγκατάλειψης.

118. Άλλο κριτήριο που εξετάζεται για την ποιοτική αξιολόγηση είναι και ο αριθμός σελίδων ανά επίσκεψη (Pages per Visit), το οποίο όμως επηρεάζεται από την γκάμα των διαθέσιμων προϊόντων, την ποιότητα και ποσότητα της πληροφορίας γύρω από τα εικονιζόμενα προϊόντα. Για τη ΣΚΡΟΥΤΖ είναι 10,16 σελίδες ανά επίσκεψη, για την Amazon 8,17, για το eBay 7,97, και για το Allegro 13,57 σελίδες ανά επίσκεψη, ενώ σε αμιγώς price comparison sites οι σελίδες ανά επίσκεψη είναι σημαντικά λιγότερες, ενδεικτικά σημειώνεται το Billiger με 3,35 και το Trovaprezzi με 2,75 σελίδες ανά επίσκεψη, αντίστοιχα.

119. Συμπερασματικά, ως προς τη σύνθεση των επισκέψεων και συγκριτικά με αντίστοιχες σελίδες στον ιστότοπο Skrouz.gr, τα μέρη αναφέρουν ότι τα ανωτέρω τρία ποιοτικά χαρακτηριστικά (ποσοστό εγκατάλειψης, χρόνος παραμονής, αριθμός σελίδων ανά επίσκεψη), δείχνουν στενότερη συσχέτιση του Skrouz.gr με άλλα marketplaces παρά με τις παραδοσιακές πλατφόρμες σύγκρισης τιμών. Επίσης, η συμπεριφορά των επισκεπτών παρουσιάζει κυρίως έναν χαρακτήρα αναζήτησης και πληροφόρησης, γεγονός που αποδεικνύει μια χρήση του ιστότοπου Skrouz.gr που τον διαφοροποιεί από τα price comparison sites.

120. Τέλος, προκειμένου να αποδειχτεί ότι η ΣΚΡΟΥΤΖ δέχεται έντονες ανταγωνιστικές πιέσεις και από τα αμιγώς price comparison sites (e.g. www.bestprice.gr), καθώς και από άλλα marketplaces, όπως το Public, Amazon, Ebay, τα μέρη προσκόμισαν στοιχεία για το ποσοστό χρηστών που χρησιμοποιούν τον ιστότοπο Skrouz.gr και κάποιο άλλο παρεμφερή ιστοτόπο. Το συμπέρασμα είναι ότι το 14,68% των χρηστών στον ιστότοπο Skrouz.gr «μπαίνουν» και στον ιστότοπο Bestprice.gr, το 8,29% «μπαίνουν» και στο public.gr, το 9,76% και στο amazon.com και το 8,66% και στο ebay.com. Αυτό υποδηλώνει ότι η ΣΚΡΟΥΤΖ, όντας ένα marketplace, ανταγωνίζεται ταυτόχρονα με τα price comparison websites και με τα marketplaces. Οι χρήστες του Bestprice.gr (ένα αμιγώς price comparison website) κατά 78,9% χρησιμοποιούν το Skrouz.gr, ενώ αντίστοιχα οι χρήστες του Skrouz.gr δεν επιδεικνύουν την ίδια τάση προς το Bestprice.gr, επειδή

η υπηρεσία που λαμβάνουν από το Skrouz.gr δεν είναι η ίδια με αυτή που λαμβάνουν από το Bestprice.gr. Το 51,87% των χρηστών της ιστοσελίδας Public.gr χρησιμοποιούν το Skrouz.gr και το 15,2% το Bestprice.gr.

V.2.3 Η Άποψη της Υπηρεσίας

121. Σε σχέση με το εάν η αγορά διαδικτυακών αγορών (πλατφορμών marketplace) και η αγορά υπηρεσιών σύγκρισης τιμών είναι ενιαία ή διακριτή, λεκτέα είναι τα εξής.

122. Η απόφαση της Google Shopping της Ε.Ε. διακρίνει τις δυο ανωτέρω αγορές⁷². Πιο συγκεκριμένα, η Ε.Ε. καταλήγει ότι οι υπηρεσίες που μπορεί να παράσχει μια πλατφόρμα σύγκρισης τιμών (comparison shopping services) δεν είναι εναλλάξιμες με τις υπηρεσίες που προσφέρει μια διαδικτυακή αγορά (marketplace)⁷³. Επίσης, αναφέρεται ρητά ότι οι πλατφόρμες σύγκρισης τιμών έχουν περιορισμένο βαθμό υποκαταστασιμότητας με τις διαδικτυακές αγορές, όπως η Amazon marketplace και η eBay marketplace⁷⁴.

123. Σχετικά με τα κριτήρια για το χαρακτηρισμό μιας πλατφόρμας ως απλό εργαλείο σύγκρισης τιμών ή ως marketplace, παρατηρούνται τα εξής.

124. Σύμφωνα με την απόφαση Google Shopping της Ε.Ε., η ύπαρξη και μόνο της δυνατότητας άμεσης πληρωμής από ορισμένους ιστότοπους που παρέχουν υπηρεσίες σύγκρισης τιμών, δεν αποδεικνύει ότι οι ανωτέρω αγορές, περιλαμβάνονται στην ίδια σχετική αγορά. Σύμφωνα με την απόφαση, η δυνατότητα άμεσης πληρωμής μπορεί να είναι ένα κριτήριο για τον χαρακτηρισμό μιας πλατφόρμας σύγκρισης τιμών ως πλατφόρμα marketplace, ειδικά στην περίπτωση που η δυνατότητα άμεσης πληρωμής δίδεται συστηματικά για όλους (ή την πλειονότητα) των συνεργαζόμενων καταστημάτων/εμπόρων⁷⁵. Στην υπό κρίση γνωστοποίηση, από τα [...] ενεργά συνεργαζόμενα με τη ΣΚΡΟΥΤΖ καταστήματα ή εμπόρους μόνο τα [...] συμμετέχουν στο marketplace, δηλαδή ένα ποσοστό [...]%,⁷⁶ ενώ, όπως καταδεικνύεται και παρακάτω, οι πωλήσεις που γίνονται μέσω της marketplace για αυτά τα καταστήματα είναι μικρό ποσοστό του συνολικού κύκλου εργασιών, το συντριπτικό ποσοστό του οποίου οφείλεται στις υπηρεσίες σύγκρισης τιμών καθώς και άλλων χαρακτηριστικών των προϊόντων.

125. Περαιτέρω, σύμφωνα με την απόφαση Google Shopping, ο τρόπος τιμολόγησης είναι ένα από τα κριτήρια για τη διάκριση ή όχι των αγορών. Στην περίπτωση των marketplaces γίνεται με βάση τις τελικές συναλλαγές, πωλήσεις (Pay Per Sale/PPS) που θα γίνουν μέσω της πλατφόρμας διαδικτυακών αγορών, σε αντίθεση με τις πλατφόρμες σύγκρισης τιμών, όπου η τιμολόγηση γίνεται με βάση τον αριθμό των χτυπημάτων/clicks (Pay Per Click/PPC) δηλ. το κατάστημα/έμπορος πληρώνει ανάλογα με τον αριθμό των επισκεπτών που οδηγούνται

72 Ibid. παρ. 246.

73 Ibid. παρ. 192.

74 Ibid. παρ. 216.

75 Ibid. παρ. 241.

76 [...].

από τη ΣΚΡΟΥΤΖ στη σελίδα τους, ανεξάρτητα εάν θα κάνουν ή όχι κάποια αγορά⁷⁷. Η ΣΚΡΟΥΤΖ ισχυρίζεται ότι το μοντέλο τιμολόγησης που χρησιμοποιεί σήμερα βασίζεται στον αριθμό των τελικών πωλήσεων (PPS) για όσα καταστήματα συμμετέχουν στην πλατφόρμα marketplace, ενώ για τα υπόλοιπα συντελείται μετάβαση της τιμολόγησής τους από ένα μοντέλο PPC σε ένα μοντέλο PPS⁷⁸. Ειδικότερα, ο κύκλος εργασιών της εταιρείας για το 2019 επιμερίζεται σε [...] από το μοντέλο PPC και [...] από το μοντέλο PPS⁷⁹, και άρα μόνο [...] των πωλήσεων της ΣΚΡΟΥΤΖ πραγματοποιήθηκε από πωλήσεις μέσω της marketplace, ενώ το υπόλοιπο [...] των πωλήσεων του έτους 2019 έγινε μέσω της πλατφόρμας σύγκρισης τιμών.

126. Τέλος, οι δείκτες των α) χρόνου παραμονής, β) ποσοστού εγκατάλειψης και γ) αριθμού σελίδων ανά επίσκεψη της Similarweb, επηρεάζονται σε μεγάλο βαθμό από τον αριθμό των διαφημιζόμενων προϊόντων, τον αριθμό των συνεργαζόμενων καταστημάτων/εμπόρων, από την ποιότητα και την ποσότητα των παρεχόμενων πληροφοριών, την ποιότητα σχεδιασμού του ιστότοπου, την ύπαρξη ανταγωνιστών κ.α. και αποτελούν, κατά την άποψη της Υπηρεσίας, παράγοντες για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας/ελκυστικότητας/φιλικότητας προς τον χρήστη ενός ιστότοπου, χωρίς να μπορούν να αποτελέσουν αντικειμενικά κριτήρια για τον χαρακτηρισμό ενός ιστοτόπου ως πλατφόρμα σύγκρισης τιμών ή ως πλατφόρμα διαδικτυακών αγορών (marketplace).

127. Το γεγονός ότι το 14,68% των χρηστών του ιστότοπου Skroutz.gr «μπαίνουν» και στον Bestprice.gr, ενώ οι χρήστες του Bestprice.gr (μια αμιγώς πλατφόρμα σύγκρισης τιμών) κατά 78,9% χρησιμοποιούν τον Skroutz.gr, καταδεικνύει την εναλλαξιμότητα μεταξύ τους. Το γεγονός ότι μικρότερος αριθμός χρηστών της πλατφόρμας ΣΚΡΟΥΤΖ επιλέγουν να περιηγηθούν και στην Bestprice, σε σύγκριση με αυτούς που χρησιμοποιούν κυρίως την Bestprice και επιλέγουν να μπουν και στην ΣΚΡΟΥΤΖ αποτελεί ένδειξη ότι η ΣΚΡΟΥΤΖ έχει ηγετικό ρόλο στην εν λόγω αγορά και ίσως θεωρείται ως «must have» ή «must enter» κατ'αντιστοιχία για διαδικτυακές πλατφόρμες. Επιπλέον, το γεγονός ότι το 8,29% των χρηστών του ιστότοπου Skroutz.gr «μπαίνουν» και στο public.gr, ενώ το 51,87% των χρηστών του public.gr χρησιμοποιούν τον Skroutz.gr, σε σύγκριση με τα παραπάνω ποσοστά σχετικά με τον Bestprice, θα μπορούσε να ερμηνευτεί ως ένδειξη ότι οι περισσότεροι χρήστες που «μπαίνουν» στον Skroutz.gr ενδιαφέρονται πρωτίστως για τις υπηρεσίες σύγκρισης τιμών και λιγότερο για τις υπηρεσίες marketplace. Τέλος, το γεγονός ότι το 9,76% των χρηστών του Skroutz.gr «μπαίνει» και στο amazon.com, ενώ το 8,66% αυτών «μπαίνει» και στο ebay.com, οι οποίες είναι αγοραστικές πλατφόρμες (marketplaces) μάλλον ενισχύει την άποψη ότι η πλειονότητα των χρη-

στών που περιηγείται στον ιστότοπο Skroutz.gr αναζητά τις υπηρεσίες σύγκρισης τιμών.

128. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι αν και η ΣΚΡΟΥΤΖ εμφανίζεται να επιδιώκει τη μετάβαση από το επιχειρηματικό μοντέλο μιας πλατφόρμας σύγκρισης τιμών σε αυτό μιας πλατφόρμας διαδικτυακών αγορών (marketplace), γεγονός που επιταχύνθηκε περαιτέρω κατά το έτος 2020 και λόγω των περιοριστικών μέτρων εν μέσω της πανδημίας του κορωνοϊού, ο βαθμός στον οποίο ο ιστότοπος Skroutz.gr λειτουργεί ως αγοραστική πλατφόρμα (marketplace) από τα προαναφερόμενα στοιχεία είναι ακόμα πολύ περιορισμένος.

129. Σε κάθε περίπτωση το ζήτημα εάν η αγορά διαδικτυακών αγορών (πλατφορμών marketplace) και η αγορά υπηρεσιών σύγκρισης τιμών είναι ενιαία ή διακριτή δύναται να παραμείνει ανοικτό καθώς, όπως θα αποτυπωθεί και στη συνέχεια της παρούσης υπό οιαδήποτε θεώρηση δεν εγείρεται ζήτημα περιορισμού των συνθηκών ανταγωνισμού.

130. Η γεωγραφική αγορά μιας πλατφόρμας διαδικτυακών αγορών (marketplace) ορίζεται από τις περιοχές που εξυπηρετούν τα καταστήματα που συμμετέχουν σε αυτή. Οι τελικοί χρήστες/καταναλωτές εντοπίζονται συνήθως σε τοπικό επίπεδο, ενώ αναφορικά με τα καταστήματα που μπορούν να συμμετέχουν σε πλατφόρμες marketplace δεν υπάρχουν περιορισμοί ως προς την τοποθεσία της έδρας τους, αρκεί να υποστηρίζουν την αποστολή προϊόντων στην έδρα του καταναλωτή. Επιπλέον, ένα βασικό κριτήριο που αναδεικνύει τον βασικό χαρακτήρα της αγοράς είναι η γλώσσα, στην οποία εμφανίζονται τα αποτελέσματα αναζήτησης («national specific results»)⁸⁰.

131. Στην περίπτωση της ΣΚΡΟΥΤΖ, η πλειοψηφία των χρηστών/καταναλωτών βρίσκεται στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Αρκετά από τα συνεργαζόμενα καταστήματα είναι είτε πολυεθνικά με έδρα στην Ελλάδα, είτε εξυπηρετούν τις παραγγελίες τους από έδρα στο εξωτερικό χωρίς καμία φυσική παρουσία στην Ελλάδα. Η διεπαφή είναι κυρίως στα Ελληνικά. Συνεπώς, ως σχετική γεωγραφική αγορά θα πρέπει να θεωρηθεί η Ελληνική.

V.3 Η αγορά πλατφορμών διαφήμισης

132. Η ΣΚΡΟΥΤΖ δραστηριοποιείται, επίσης, στην αγορά των πλατφορμών διαφήμισης (<https://www.skroutz.gr/advertising>). Η διαφημιστική αγορά, είτε συνολικά, είτε ειδικά σε σχέση με τη διαδικτυακή διαφήμιση, είναι πολύ μεγάλη και εξαιρετικά ανταγωνιστική. Σε σχέση με την αγορά πλατφορμών, υπάρχουν τρεις κατηγορίες διαδικτυακής διαφήμισης: (i) display advertising, (ii) classifieds και directories και (iii) paid-for-search advertising.

133. Σύμφωνα με την από 09.06.2020 υποβληθείσα από τα μέρη διευκρινιστική επιστολή:

• Το διαδικτυακό display advertising είναι ο πιο παραδοσιακός τρόπος online διαφήμισης που προσφέρει δυνατότητες προβολής μέσω banners διαφόρων μεγεθών στο διαδίκτυο. Η χρέωση γίνεται κατά κανόνα για κάθε 1.000 εμφανίσεις της διαφήμισης (CPM), ανεξαρτήτως clicks. Στόχος του display advertising δεν είναι η άμεση

⁷⁷ Ibid. παρ. 226

⁷⁸ Η μετάβαση από το μοντέλο PPC στο μοντέλο PPS επιταχύνθηκε τους τελευταίους μήνες λόγω των περιοριστικών μέτρων κατά την πανδημία του κορωνοϊού, καθώς ολοένα και περισσότερα καταστήματα/έμποροι επιδίωξαν να συμμετέχουν στην πλατφόρμα marketplace της ΣΚΡΟΥΤΖ, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση.

⁷⁹ Αρ. πρωτ. 5049/9.6.2020.

⁸⁰ Google Search (Shopping), παρ. 256-260.

αύξηση των πωλήσεων του προϊόντος, αλλά η ενίσχυση της αναγνωρισιμότητάς του (brand awareness). Η ΣΚΡΟΥΤΖ δραστηριοποιείται σε αυτή την κατηγορία.

- Η διαδικτυακή διαφήμιση μέσω classifieds και directories αφορά τη δυνατότητα καταχώρησης αγγελιών και προβολής σε online directories. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Χρυσή Ευκαιρία (www.xe.gr). Η ΣΚΡΟΥΤΖ δεν δραστηριοποιείται σε αυτή την κατηγορία.

- Το paid-for-search advertising, τέλος, αφορά τις πληρωμένες καταχωρήσεις στις μηχανές αναζήτησης, όπως είναι η Google και αναφέρεται κυρίως στο μοντέλο που έκανε γνωστό η Google μέσα από τη χρήση Adwords (υπηρεσία Google AdWords και σήμερα GoogleAds). Με τη χρήση της υπηρεσίας αυτής, τα αποτελέσματα εμφανίζονται με βάση τα οργανικά (πραγματικά) αποτελέσματα αναζήτησης ενός site, δηλαδή αυτά που η μηχανή αναζήτησης θεωρεί ότι έχουν μεγαλύτερη σχέση με τη λέξη που αναζητά ο χρήστης, αλλά ο διαφημιζόμενος έχει τη δυνατότητα να εμφανίζεται στα πρώτα αποτελέσματα της αναζήτησης με βάση το συγκεκριμένο κριτήριο (λέξη) της αναζήτησης. Στο μοντέλο αυτό, οι διαφημιζόμενοι καλούνται κατά κανόνα να πληρώσουν ένα αντίτιμο κάθε φορά που ένας χρήστης επιλέξει (κάνει κλικ) στο διαφημιζόμενο σύνδεσμο. Η ΣΚΡΟΥΤΖ ξεκίνησε να παρέχει τη συγκεκριμένη υπηρεσία πειραματικά το 2019 και οι διαφημιζόμενοι μέσω αυτού του μοντέλου στο Skroutz.gr είναι οι κατασκευαστές προϊόντων και όχι συγκεκριμένα καταστήματα.

134. Όσον αφορά στη γεωγραφική αγορά αυτή θα πρέπει να οριστεί ως εθνική, δεδομένου ότι η γλώσσα εμφάνισης των διαφημίσεων στον Skroutz.gr είναι η ελληνική.

V.4 Αγορά πλατφορμών παραγγελιών έτοιμου φαγητού (online restaurant platforms)

135. Η ΣΚΡΟΥΤΖ δραστηριοποιείται επίσης και στην αγορά των διαδικτυακών πλατφορμών για παραγγελίες έτοιμου φαγητού (online restaurant platforms) με την SkroutzFood.

136. Στην απόφασή της επί της υπόθεσης Just Eat/Hungryhouse⁸¹, η Βρετανική Αρχή Ανταγωνισμού (CMA) όρισε μία ενιαία αγορά για τις διαδικτυακές πλατφόρμες παραγγελιών έτοιμου φαγητού (online restaurant platforms), η οποία περιλαμβάνει τόσο τις διαδικτυακές αγορές για την παραγγελία φαγητού (food ordering marketplaces), όπου οι διαδικτυακές παραγγελίες διαβιβάζονται και γίνονται αποδεκτές από τα ίδια τα εστιατόρια, τα οποία στη συνέχεια παραδίδουν το φαγητό, όσο και τις υπηρεσίες παραγγελιών και logistics (services of ordering and logistics specialists), όπου η παράδοση του φαγητού στους καταναλωτές ενσωματώνεται στην πλατφόρμα και οι διανομείς είναι σε θέση να εντοπίσουν παραγγελίες που είναι έτοιμες προς παραλαβή στην περιοχή⁸². Η ίδια οριοθέτηση ακολουθείται στην πρόσφα-

τη προσωρινή έγκριση από τη CMA της συγκέντρωσης Amazon/Deliveroo με ημερομηνία 16.04.2020, όπου η Αγγλική Αρχή Ανταγωνισμού αναφέρεται στην αγορά των online restaurant platforms, χωρίς περαιτέρω διαφοροποίηση.

137. Και στην περίπτωση των πλατφορμών παραγγελιών έτοιμου φαγητού, η γεωγραφική αγορά, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, είναι εθνική, όπως έχει δεχθεί και η CMA στις προαναφερθείσες αποφάσεις της.

V.5 Μερίδια Αγοράς

138. Τα μέρη αναφέρουν ότι, τόσο η Ε.Ε. όσο και οι Εθνικές Αρχές Ανταγωνισμού, αναφορικά με ηλεκτρονικές πλατφόρμες έχουν χρησιμοποιήσει διαφορετική μεθοδολογία για τον υπολογισμό των μεριδίων αγοράς (π.χ. τα έσοδα προμηθειών, τον αριθμό των μοναδικών επισκεπτών (unique visitors), τον αριθμό των εμπορών, τον όγκο παραγγελιών, την τιμή, τον αριθμό λήψεων εφαρμογών κ.α.⁸³) με αποτέλεσμα να μην προκρίνεται μία συγκεκριμένη μέθοδος που θα μπορούσε να εφαρμοστεί ενιαία.

V.5.1 Μερίδια στην αγορά των πλατφορμών/μηχανών σύγκρισης τιμών

139. Για τον υπολογισμό των μεριδίων της συγκεκριμένης αγοράς, γίνεται χρήση του μηνιαίου αριθμού μοναδικών επισκέψεων, καθώς, όπως ισχυρίζονται τα μέρη, οι μηχανές σύγκρισης τιμών είναι κυρίως εθνικού βεληνεκούς και αρκετές κάνουν σημαντικό κομμάτι του τζίρου τους από άλλες (π.χ. διαφημιστικές) υπηρεσίες και άρα δεν μπορούν να στηριχτούν στον ισολογισμό τους. Τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτουν από τον ιστότοπο του similarweb και αφορούν το τελευταίο τρίμηνο της χρονικής στιγμής που γίνεται η αναζήτηση. Τα στοιχεία του κατωτέρω πίνακα αφορούν το διάστημα από 1.2.2020 έως 30.4.2020.

Πίνακας 2:
Μερίδια αγοράς πλατφορμών σύγκρισης τιμών 2020

Πλατφόρμες	Μηνιαίος αριθμός μοναδικών επισκεπτών σε χιλιάδες	Μερίδια
1. skroutz	[...]	[55%-65%]
2. bestPrice	[...]	[15%-25%]
3. Glami.gr	[...]	[5%-10%]
4. Eboko.gr	[...]	[0%-5%]
5. Shopistas.gr	[...]	[0%-5%]
6. Totos.gr	[...]	[0%-5%]
7. Snif.gr	[...]	[0%-5%]
8. Google shopping	[...]	[5%-10%]
9. Car.gr	[...]	[0%-5%]

⁸¹ CMA, JustEat/Hungryhouse, final report της 16.11.2017.

⁸² Παρ. 4.28 της Απόφασης: «We have therefore concluded that the relevant product market includes food ordering marketplaces (Just Eat and Hungryhouse) and the services of ordering and logistics specialists (principally Deliveroo, UberEATS, and Amazon Restaurants), together referred to as online food platforms”.

⁸³ Βλ. αποφάσεις Facebook/Instagram (OFT), Priceline/Kayak (OFT), eBay/Motors (CMA), Experian/ClearScore (CMA), TopCash Back/Quidco (CMA), PayPal/iZettle (CMA).

10. Kelkoo.gr	[...]	[0%-5%]
11. Tsigkounis.gr	[...]	[0%-5%]
12. clickBuy.gr	[...]	[0%-5%]
13. HotPrice.gr	[...]	[0%-5%]

140. Στον ανωτέρω πίνακα, η στήλη του μηνιαίου αριθμού των μοναδικών επισκέψεων προκύπτει από το similarweb ως μηνιαίος μέσος όρος του τριμήνου 1.2.2020 έως 30.4.2020⁸⁴ για τις πρώτες 7 εγγραφές, ενώ για τις επόμενες οι οποίες δεν ήταν διαθέσιμες, έγιναν οι εξής παραδοχές: [...].

V.5.2 Μεριδία στην αγορά πλατφορμών διαδικτυακών αγορών (marketplaces)

141. Σύμφωνα με τα μέρη, στην αγορά των ελληνικών marketplaces για το 2019, πέραν της πλατφόρμας skroutz θα πρέπει να περιληφθούν η πλατφόρμα eBay, η πλατφόρμα των τρίτων μερών της Amazon, η πλατφόρμα της Public και η AliExpress (του ομίλου Alibaba).

142. Επειδή πολλά από τα marketplaces είναι πολυεθνικά, οι μόνες αναφορές που υπάρχουν είναι στον μεικτό εμπορικό όγκο [Gross Merchandise Volume (GMV)]⁸⁵ προϊόντων που διακινούνται μέσω αυτών εντός Ελλάδος, οπότε και τα μερίδια διαμορφώνονται βάσει αυτού του δείκτη.

143. Η αξία των εμπορευμάτων που πωλήθηκαν στο Skroutz marketplace (GMV του skroutz marketplace) το 2019 ήταν [...]. ευρώ. Από την άλλη, η συνολική αξία εμπορευμάτων που πωλήθηκαν μέσω ηλεκτρονικών καταστημάτων (e-commerce retail) κατά το 2019 στην Ελλάδα με βάση τη μελέτη του Euromonitor ήταν €2,7 δις ευρώ (συνολικό ελληνικό GMV). Βάσει των σχετικών στοιχείων, η Amazon κατείχε το 11,5%, τα τρίτα μέρη της Amazon (3rd party merchants, που θεωρείται ότι αυτά πρέπει να συγκριθούν με την αγορά στην οποία συμμετέχει η ΣΚΡΟΥΤΖ) κατείχαν το 6,9%, η eBay το 6,4%, και η Public το 2%. Σχετικά με την Public, γίνεται η παραδοχή ότι το συνολικό ποσοστό του 2% για τις συνολικές πωλήσεις της Public, επιμερίζεται σε [...] για το marketplace της Public και [...] για το ηλεκτρονικό κατάστημα της Public⁸⁶.

144. Η ΣΚΡΟΥΤΖ στην συνολική αγορά του e-commerce retail για το 2019 στην Ελλάδα κατείχε το [...].

145. Το GMV της αγοράς των διαδικτυακών πλατφορμών marketplaces δίδεται στη τρίτη στήλη του ακόλουθου Πίνακα 3. Μετά από άθροιση, προκύπτει ότι το συνολικό μέγεθος της αγοράς των marketplaces ήταν περίπου [...] εκ. ευρώ⁸⁷.

⁸⁴ Διευκρινίστηκε με την υπ' αρ. 5134/10.6.2020 επιστολή.

⁸⁵ Ο δείκτης Gross Merchandise Volume (GMV) αντιστοιχεί στη συνολική αξία των εμπορευμάτων που πωλούνται μια δεδομένη χρονική περίοδο μέσω μιας διαδικτυακής πλατφόρμας. Είναι ένα μέτρο της ανάπτυξης της επιχείρησης ή της χρήσης της διαδικτυακής πλατφόρμας για την πώληση εμπορευμάτων που ανήκουν σε άλλους. Στην αξία των εμπορευμάτων δεν υπολογίζονται φόροι, όπως ο ΦΠΑ.

⁸⁶ [...]

⁸⁷ Ως άθροισμα των επιμέρους GMV.

Πίνακας 3:
Μεριδία αγοράς πλατφορμών διαδικτυακών αγορών 2019

Πλατφόρμες	% του e-commerce retail στην Ελλάδα	Ελληνικό GMV σε εκ. ευρώ	Μεριδία
skroutz	[...]	[...]	[0%-5%]
Public marketplace	[...]	[...]	[0%-5%]
Amazon (3rd party merchants)	[...]	[...]	[45%-55%]
eBay	[...]	[...]	[45%-55%]
Σύνολα		[...]	100%

Πηγές: Μελέτη Euromonitor March 2020 και στοιχεία της ΣΚΡΟΥΤΖ

146. Στους ανωτέρω υπολογισμούς δεν συμμετέχει η διαδικτυακή αγορά AliExpress (του Alibaba Group) παρά το γεγονός ότι οι πωλήσεις της από την Κίνα προς την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια δείχνουν να έχουν σημαντική δυναμική. Εντούτοις, σύμφωνα με τα μέρη, δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για να στηρίξουν παραδοχές. Σε κάθε περίπτωση, η ύπαρξη και άλλης ανταγωνίστριας διαδικτυακής πλατφόρμας αγορών, συμβάλλει στην επιπλέον μείωση του μεριδίου της ΣΚΡΟΥΤΖ στην εν λόγω αγορά.

V.5.3 Μεριδία στην αγορά διαδικτυακής διαφήμισης

147. Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στη γνωστοποίηση στοιχεία ο τζίρος της πλατφόρμας Skroutz.gr για το 2018 στην κατηγορία display advertising ανήλθε σε [...], ήτοι σε ποσοστό [...] της συνολικής δαπάνης, ενώ στην κατηγορία paid-for-search το ποσοστό της Skroutz.gr υπολογίζεται σε [...] στην εν λόγω κατηγορία κατά το έτος 2019.

148. Η εκτίμηση του IAB είναι ότι για το έτος 2019 η συνολική δαπάνη ανήλθε περίπου στα [...] συνολικά. Ο συνολικός τζίρος του Skroutz.gr από τη διαφημιστική δραστηριότητα το 2019 ανήλθε⁸⁸ σε [...], το οποίο αφορά τόσο το display όσο και το paid-for-search μοντέλο διαδικτυακής διαφήμισης, προσδίδοντας στην ΣΚΡΟΥΤΖ μερίδιο μόλις [0%-5%] στην ευρύτερη αγορά διαδικτυακής διαφήμισης.

V.5.4 Μεριδία στην αγορά πλατφορμών παραγγελιών έτοιμου φαγητού (online restaurant platforms)

149. Με βάση τα προσκομισθέντα στοιχεία οι online αγορές που πραγματοποιήθηκαν μέσω του SkroutzFood ανήλθαν σε [...] κατά το 2019 και με δεδομένο ότι η αξία της σχετικής αγοράς το 2019 αναμένεται να είναι τουλάχιστον ίση με το 2018 που ανήλθε σε [...], το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε λιγότερο από [0%-5%] της συνολικής αγοράς.

V.6 Επηρεαζόμενες Αγορές

150. Κατά πάγια πρακτική και νομολογία (τόσο σε Eu-

⁸⁸ [...]

ρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο), η ΕΑ επικεντρώνει την έρευνά της στις «επηρεαζόμενες» σχετικές αγορές της εκάστοτε υπό κρίση συγκέντρωσης, δηλαδή, στις αγορές εκείνες όπου παρουσιάζεται σημαντικός βαθμός επικάλυψης μεταξύ των δραστηριοτήτων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων. Ως «επηρεαζόμενη αγορά» νοείται: α) κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (η περίπτωση αφορά οριζόντιες σχέσεις), καθώς και β) κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση, και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (η περίπτωση αφορά τις κάθετες σχέσεις).

151. Στην υπό κρίση πράξη, δεδομένου ότι η SAIGA και οι εταιρείες χαρτοφυλακίου των Κεφαλαίων CVC στην Ελλάδα, δεν ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες στις ίδιες σχετικές αγορές (καμία οριζόντια επικάλυψη) ή/και σε αγορά προηγούμενων ή επόμενων σταδίων (καμία κάθετη σχέση), εκείνων στις οποίες δραστηριοποιείται η ΣΚΡΟΥΤΖ δεν υφίστανται επηρεαζόμενες αγορές στην υπό εξέταση συγκέντρωση.

VI ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

152. Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, η Ε.Α., εφόσον διαπιστώσει ότι η υποβληθείσα συγκέντρωση, καίτοι εμπύπτουσα στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 1, εντούτοις δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές, στις οποίες αφορά, με απόφασή της, που εκδίδεται εντός μηνός από την πλήρη και προσήκουσα γνωστοποίηση, εγκρίνει τη συγκέντρωση. Ουσιαστικό κριτήριο ελέγχου των συγκεντρώσεων αποτελεί, κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 3959/2011, ο σημαντικός ή μη περιορισμός του ανταγωνισμού ως αποτέλεσμα της υπό κρίση συγκέντρωσης, στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό τμήμα της, και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης⁸⁹.

⁸⁹ Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων (2004/C 31/03), παρ. 2 «Η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάθε σημαντική παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού που ενδέχεται να προκληθεί από τη συγκέντρωση. Η δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης αποτελεί την κυριότερη μορφή αυτού του περιορισμού του ανταγωνισμού».

153. Κατά την αξιολόγηση των επιπτώσεων μιας συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό, η ΕΑ συγκρίνει τις συνθήκες ανταγωνισμού που θα προκύψουν από την κοινοποιηθείσα συγκέντρωση με εκείνες που θα επικρατούσαν χωρίς αυτήν. Οι συνθήκες ανταγωνισμού που υφίστανται κατά το χρόνο της συγκέντρωσης και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τυχόν μελλοντικές αλλαγές που ευλόγως αναμένονται αποτελούν το στοιχείο της σύγκρισης για την αξιολόγηση των επιπτώσεων που συνδέονται αιτιωδώς με την συγκέντρωση⁹⁰.

154. Στην υπό εξέταση περίπτωση, η σκοπούμενη συγκέντρωση αφορά σε επιχειρήσεις που δεν δραστηριοποιούνται στις ίδιες σχετικές αγορές υπηρεσιών ή σε στενά σχετιζόμενες αγορές.

155. Για λόγους πληρότητας, παρά το γεγονός ότι η γνωστοποιηθείσα συναλλαγή δεν μεταβάλλει ουσιωδώς τις ανταγωνιστικές συνθήκες, καθώς δεν υφίσταται επικάλυψη μεταξύ των αγορών που δραστηριοποιούνται τα συμμετέχοντα μέρη, παρατίθενται στην παρούσα εισήγηση τα μερίδια αγοράς που κατέχει η ΣΚΡΟΥΤΖ στις σχετικές αγορές. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι το μερίδιο αγοράς στην σχετική αγορά των πλατφορμών/μηχανών σύγκρισης τιμών ανέρχεται σε ποσοστό περίπου [55%-65%] (βλ. πίνακα 2 ανωτέρω) υπολογιζόμενο για το πρώτο τετράμηνο του 2020, γεγονός που παρέχει απλώς μία ένδειξη της δύναμης της Εταιρείας στην αγορά, ενώ στην αγορά των πλατφορμών διαδικτυακών αγορών ανέρχεται σε ποσοστό περίπου [0%-5%] με στοιχεία των διακινούμενων αγορών του έτους 2019. Σε κάθε περίπτωση, τα μερίδια δεν θα μεταβληθούν συνεπεία της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης.

156. Όσον αφορά ενδεχόμενη μεταβολή των ανταγωνιστικών συνθηκών συνεπεία της συγκέντρωσης, όπως προαναφέρθηκε, ήδη προ της σκοπούμενης συγκέντρωσης, η SAIGA δεν ενεργεί στην ίδια αγορά υπηρεσιών, επομένως, δεν επέρχεται καμία μεταβολή στις ανταγωνιστικές συνθήκες συνεπεία της υπό εξέταση συναλλαγής.

157. Υπό το φως των ανωτέρω, αξιολογείται ότι η υπό εξέταση συναλλαγή δεν θα επιφέρει αλλαγές στη δομή των σχετικών αγορών, καθώς δεν θα εξαλείψει κάποια ουσιώδη και ενεργή ανταγωνιστική πίεση και κατά συνέπεια δεν θα επηρεάσει το επίπεδο ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές.

158. Περαιτέρω, ο πραγματικός ανταγωνισμός είναι υπαρκτός, καθώς ασκούνται ανταγωνιστικές πιέσεις από τη δραστηριοποίηση των λοιπών ανταγωνιστών στις επιμέρους αγορές, μεταξύ των οποίων και παγκόσμιας εμβέλειας εταιρείες, όπως η Amazon και η Ebay, χωρίς να διαπιστώνονται νομικά και πραγματικά εμπόδια εισόδου, ενώ οι καταναλωτές έχουν εναλλακτικές δυνατότητες επιλογής.

159. Τέλος, όσον αφορά στη σχετική αγορά πλατφορμών διαδικτυακών αγορών παρατηρείται η απουσία

⁹⁰ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ. 9.

κατοχής υψηλού μεριδίου από τη ΣΚΡΟΥΤΖ. Επίσης, το επιχειρηματικό μοντέλο που έχει υιοθετήσει η Εταιρεία, [...]»⁹¹. Αντιθέτως, ο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των καταστημάτων/πελατών και η προσέλκυση όσο γίνεται περισσότερων σημάτων, καταστημάτων και γκάμας προϊόντων, αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της επιχειρηματικής λογικής της πλατφόρμας. [...].

160. Κατά συνέπεια, με συνεκτίμηση όλων όσων ανωτέρω εξετάθησαν, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν αναμένεται να προκαλέσει σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού και εκτιμάται ότι δεν προκαλούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού σε οποιαδήποτε από τις ανωτέρω εξεταζόμενες αγορές.

VII ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΕΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ⁹²

161. Στη [...]»⁹³[...]»⁹⁴[...]»⁹⁵.

91 [...]

92 Οι περιορισμοί που συμφωνούνται μεταξύ των μερών κατά τη μεταβίβαση μιας επιχείρησης μπορεί να είναι προς όφελος είτε του αγοραστή είτε του πωλητή. Κατά κανόνα, η ανάγκη προστασίας είναι πιο επιτακτική για τον αγοραστή παρά για τον πωλητή. Ο αγοραστής είναι αυτός που πρέπει να εξασφαλίσει ότι θα μπορέσει να αξιοποιήσει πλήρως την εξαγοραζόμενη επιχείρηση. Έτσι, κατά γενικό κανόνα, οι περιορισμοί προς όφελος του πωλητή είτε δεν είναι καθόλου απαραίτητοι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης ούτε συνδέονται άμεσα μ' αυτήν, είτε η έκταση ή/και η διάρκειά τους πρέπει να είναι πιο περιορισμένες από ό,τι στις ρήτρες υπέρ του αγοραστή. Βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τους περιορισμούς που συνδέονται άμεσα με τις συγκεντρώσεις και είναι απαραίτητοι για την πραγματοποίησή τους, 2005/C 56/03, 5.3.2005, παρ. 17.

93 [...]

94 [...].

95 Οι υποχρεώσεις μη άσκησης ανταγωνισμού που επιβάλλονται στον πωλητή κατά τη μεταβίβαση μιας επιχείρησης ή τμήματός της μπορεί να είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και να συνδέονται άμεσα με αυτήν. Για να περιέλθει η πλήρης αξία των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων στον αγοραστή, ο τελευταίος χρειάζεται κάποια προστασία από τον ανταγωνισμό του πωλητή, ώστε να εξασφαλίσει την πίστη της πελατείας και να αφομοιώσει και να αξιοποιήσει την τεχνολογία. Οι ρήτρες μη ανταγωνισμού διασφαλίζουν τη μεταβίβαση στον αγοραστή της πλήρους αξίας των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων, τα οποία περιλαμβάνουν γενικά τόσο πάγια όσο και άυλα στοιχεία ενεργητικού, όπως η φήμη και πελατεία που απέκτησε ή η τεχνολογία που ανέπτυξε ο πωλητής. Τα στοιχεία αυτά όχι μόνο συνδέονται άμεσα με τη συγκέντρωση, αλλά είναι επίσης αναγκαία για την πραγματοποίησή της, εφόσον, χωρίς αυτά, θα πρέπει εύλογα να υποθεθεί ότι δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί η μεταβίβαση της επιχείρησης ή τμήματός της. Ωστόσο, αυτές οι ρήτρες μη ανταγωνισμού δεν δικαιολογούνται από τον θεμιτό στόχο της πραγματοποίησης της συγκέντρωσης, παρά μόνο εφόσον η διάρκεια, το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής, το αντικείμενό τους και τα πρόσωπα που συνδέονται μ' αυτές δεν υπερβαίνουν το εύλογο θεωρούμενο αναγκαίο για την επίτευξη του στόχου αυτού. Οι ρήτρες μη ανταγωνισμού δικαιολογούνται για χρονικά διαστήματα έως τριών ετών, όταν η μεταβίβαση της επιχείρησης περιλαμβάνει την πελατεία με τη μορφή υπεραξίας (goodwill), καθώς και της τεχνολογίας. Βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής

162. [...]»⁹⁶[...]»⁹⁷.

163. Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 8 του ν. 3959/2011 «Οι αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με τις παρ. 3 και 6 καλύπτουν και τους περιορισμούς που συνδέονται άμεσα με την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και είναι απαραίτητοι γι' αυτή». Ως εκ τούτου, οι τυχόν περιορισμοί που συνδέονται άμεσα με την εκάστοτε συγκέντρωση και είναι απαραίτητοι για την πραγματοποίησή της (δευτερεύοντες/παρεπόμενοι περιορισμοί) καλύπτονται αυτομάτως από την εγκριτική της συγκέντρωσης απόφαση. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν υποχρεούται να αξιολογεί τους εν λόγω περιορισμούς κατά περίπτωση συνιστά ωστόσο καθήκον των συμμετεχουσών επιχειρήσεων να αξιολογούν μόνες τους κατά πόσον και σε ποιο βαθμό οι συμφωνίες τους μπορούν να θεωρηθούν ως παρεπόμενες μιας πράξης συγκέντρωσης. Οι περιορισμοί που δεν μπορούν να θεωρηθούν ως άμεσα συνδεδεμένοι και απαραίτητοι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 και 2 του ν. 3959/2011 και 101 και 102 ΣΛΕΕ⁹⁸.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια ομόφωνα αποφάσισε την έγκριση, κατ' άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011, της από 08.05.2020 (υπ' αρ. 3724) γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης που αφορά στην απόκτηση αρνητικού αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρεία «SAIGA S.à.r.l.» της εταιρείας «ΣΚΡΟΥΤΖ Ανώνυμη εταιρεία Υπηρεσίες Διαδικτύου» και τον διακριτικό τίτλο ΣΚΡΟΥΤΖ Α.Ε. (ΣΚΡΟΥΤΖ)», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

Η ανωτέρω απόφαση καταχωρήθηκε στο βιβλίο των αποφάσεων της Επιτροπής Ανταγωνισμού που τηρείται στην Υπηρεσία μας την 24η Ιουνίου 2020 και έλαβε τον αριθμό 714/2020.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΑΝΟΣ

Επιτροπής σχετικά με τους περιορισμούς που συνδέονται άμεσα με τις συγκεντρώσεις και είναι απαραίτητοι για την πραγματοποίησή τους, 2005/C 56/03, 5.3.2005, παρ. 18-20.

96 [...].

97 [...].

98 Βλ. σκ. 21 του Κανονισμού του Συμβουλίου 139/2004 της 20.01.2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων»), ΕΕ L 024 της 29/01/2004, σελ. 0001 - 0022, καθώς και Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τους περιορισμούς που συνδέονται άμεσα με τις συγκεντρώσεις και είναι απαραίτητοι για την πραγματοποίησή τους, 2005/C 56/03, 5.3.2005, παρ. 2 επ.

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

Ιστότοπος: **www.et.gr**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

